REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Verbeteren van onderwijs-kwaliteit en versterken van professionaliteit

Evaluatie van het Bestuursakkoord PO en het Sectorakkoord VO

REGIOPLAN
BE LEIDSONDERZOEK

Verbeteren van onderwijskwaliteit en versterken van professionaliteit

Evaluatie van het Bestuursakkoord PO en het Sectorakkoord VO

- EINDRAPPORT -

Auteurs
Drs. J.J. van der Wel
Drs. H.J.H. Lubberman

Amsterdam, 1 oktober 2020
Publicatienr. 18053

© 2020 Regioplan, in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Regioplan. Regioplan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

REGIOPLAN

Inhoudsopgave

1 Inleiding 1
1.1 Inleiding 1
1.2 De onderzoeksaanpak 1
1.3 Leeswijzer 2

2 Het Bestuursakkoord PO 5
2.1 Bestuurders over het Bestuursakkoord PO 5
2.2 Thema's waarbinnen het bestuur beleid heeft ontwikkeld 8
2.3 Schoolleiders over het Bestuursakkoord PO 10
2.4 Thema's waarbinnen de school beleid heeft ontwikkeld 11

3 Het Sectorakkoord VO 15
3.1 Bestuurders over het Sectorakkoord VO 15
3.2 Ambities waaraan het bestuur heeft gewerkt 18
3.3 Schoolleiders over het Sectorakkoord VO 20
3.4 Ambities waaraan de school heeft gewerkt 21

4 Gevolgen van de COVID-19-maatregelen 25
4.1 Gevolgen volgens bestuurders 25
4.2 Gevolgen volgens schoolleiders 26

5 Conclusies 31
5.1 Conclusies Bestuursakkoord PO 31
5.2 Conclusies Sectorakkoord VO 31

6 Dashboardgegevens Bestuursakkoord PO 35
6.1 Bestuurders over enkele thema's binnen het Bestuursakkoord PO 35
6.2 Schoolleiders over enkele thema's binnen het Bestuursakkoord PO 39

Bijlage 1 47
Besturen po, po en vo en vo 47
Schoolleiders po en vo 50

Bijlage 2 53
Tabellen bij hoofdstuk 2 53
Tabellen bij hoofdstuk 3 55
Tabellen bij hoofdstuk 4 57
Tabellen bij hoofdstuk 6 58

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Inleiding

1

1 Inleiding

1.1 Inleiding

In de zomer van 2014 hebben de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de PO-Raad en de VO-raad afspraken gemaakt over het verbeteren van de onderwijskwaliteit en het versterken van de professionaliteit van leraren en schoolleiders in het po en het vo. Deze afspraken, en de doelen die het ministerie en de sectorraden met de afspraken willen bereiken, zijn vastgelegd in respectievelijk het Bestuursakkoord PO en het Sectorakkoord VO. In 2018 zijn de beide akkoorden geactualiseerd en hebben een looptijd tot en met 2020. De sectorraden en het ministerie willen weten of de akkoorden hebben geleid tot realisatie van de gestelde ambities en of de aan de akkoorden gekoppelde ondersteuningsmiddelen daaraan hebben bijgedragen.

1.2 De onderzoeksaanpak

Gezien wat er allemaal op besturen en scholen afkwam door de Coronacrisis is afgesproken dat besturen en scholen tijdens de evaluatie zoveel mogelijk worden ontzien. Daarom is ervoor gekozen om een beknopte evaluatie uit te laten voeren waarvoor besturen en scholen in po en vo zijn benaderd met een digitale vragenlijst. Een deel van de besturen is ter aanvulling hierop geïnterviewd.

Voor het po is de evaluatie gekoppeld aan de verzameling van gegevens voor het Dashboard PO. Besturen en scholen in het po ontvingen daarvoor één gecombineerde vragenlijst waarin aanvullend een aantal vragen zijn gesteld waarvan de bevindingen worden opgenomen in het Dashboard Bestuursakkoord PO.

Evaluatie Bestuursakkoord PO en Sectorakkoord VO

In de vragenlijsten voor bestuurders en schoolleiders in het po en het vo hebben we hun gevraagd aan welke ambities uit de akkoorden ze de afgelopen jaren hebben gewerkt, hoe ze tegenover de ambities staan en of de aan de akkoorden gekoppelde middelen hebben bijgedragen aan de realisatie van de ambities. Negenentwintig bestuurders zijn vervolgens geïnterviewd om verdiepende informatie te verzamelen over de mate waarin de akkoorden hebben bijgedragen aan de verbetering van de onderwijskwaliteit in het po en het vo.

Verzameling van gegevens voor het Dashboard Bestuursakkoord PO

In het Bestuursakkoord PO zijn afspraken gemaakt over monitoring. Deels wordt daarbij gebruikgemaakt van informatie uit reeds beschikbare bestanden of onderzoeken. Er zijn echter enkele onderwerpen waarover in het Dashboard Bestuursakkoord PO[1] wordt gerapporteerd en waarvoor aanvullende informatie werd verzameld in aparte enquêtes onder besturen en scholen in het po. Het gaat om:

- Kwaliteitszorg, planmatige cyclus (onderdeel 4, p.4).
- Begeleiding startende leraren (onderdeel 7, p.8).
- Bewegingsonderwijs (onderdeel 10, p.12).

In de vragenlijsten voor bestuurders en schoolleiders in het po zijn vragen over deze thema's toegevoegd. Daarnaast zijn in de vragenlijst enkele vragen over de implementatie van strategisch personeelsbeleid (thema Beleid en kwaliteit) behouden.

Voor het Dashboard Sectorakkoord VO hebben wij geen aanvullende gegevens verzameld.

De COVID-19-maatregelen en de uitvoering van onderwijsbeleid

Om de verspreiding van COVID-19 in te dammen zijn de scholen vanaf maandag 16 maart 2020 overgeschakeld op thuisonderwijs. Vanaf maandag 11 mei openden de basisscholen in het basisonderwijs (en het speciaal onderwijs) weer de deuren. Sinds begin juni gaan ook leerlingen van het voortgezet onderwijs weer deels naar school. De impact van de maatregelen op de vorming en de implementatie van

[1] Zie https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2019/07/10/dashboard-bestuursakkoord-po-2019

beleid in het onderwijs is moeilijk in te schatten. Om daar enig zicht op te krijgen zijn aan de vragenlijst enkele stellingvragen toegevoegd, ook om de uitkomsten uit de evaluatie te kunnen duiden.

Deelname aan de vragenlijsten en interviews

De vragenlijsten zijn in week 25 van 2020 uitgezet onder steekproeven van bestuurders en schoolleiders.[2] In de onderstaande tabellen presenteren we de responspercentages per respondentgroep. Om deze percentages te behalen, hebben we twee keer een herinnering gestuurd. Bij de po-scholen bleef de respons desondanks achter. Er is, na de eerste steekproef van bijna 2000 scholen, een aanvullende steekproef van 1000 scholen getrokken. Het totaal aantal po-scholen dat is benaderd kwam daarmee op 2998. De eerste steekproef van po-scholen ontving bovendien een extra herinnering.

Tabel 1.1 Respons schoolbesturen

Besturen	Uitgezet	Respons	Responspercentage
Po-besturen	586	164	28,0%
Besturen met combinatie po en vo	36	10	27,8%
Vo-besturen	200	87	43,5%

Naast besturen waaronder alleen po-scholen of vo-scholen vallen is er een relatief kleine groep van tien besturen met zowel po- als vo-scholen ‘onder bestuur’. In de analyses zijn deze besturen meegenomen als po- én als vo-bestuur. In de respons waren de kleine po-scholen ondervertegenwoordigd. Bij de analyse is dat met een weging gecorrigeerd. Eventuele andere afwijkingen met de basispopulatie zijn niet significant.

In totaal zijn er bijna 3400 scholen benaderd. Het ging hierbij om de hoofdlocaties van scholen.

Tabel 1.2 Respons scholen

Scholen	Uitgezet	Respons	Responspercentage
Po	2998	342	11,4%
Vo	394	104	26,4%

Evenals bij de eerdere metingen in het kader van het Bestuursakkoord PO zijn extra inspanningen verricht om op een acceptabele respons onder po-scholen uit te komen. Afwijkingen ten opzichte van de basispopulatie zijn voor zowel po als vo niet significant.

Kort voor de zomervakantie hebben we gesproken met 22 bestuurders uit het po en het vo. Direct na de zomervakantie zijn gesprekken gevoerd met nog eens 7 bestuurders. In totaal zijn er dus 29 bestuurders geïnterviewd. Met de interviews is verdiepende informatie verzameld over de bijdrage van de sectorakkoorden aan de verbetering van de onderwijskwaliteit in het po en het vo. De bevindingen uit deze interviews zijn verwerkt in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3.

Tabel 1.3 Overzicht interviews

	Eenpitters	Tussengroep	Grotere besturen
Po-besturen	4	3	6
Besturen met combinatie po en vo	-	-	2
Vo-besturen	5	5	4

1.3 Leeswijzer

In deze rapportage presenteren we de resultaten van de meting van 2020 in tabellen en figuren. De uitkomsten uit de enquêtes onder bestuurders en schoolleiders geven we afzonderlijk weer binnen de hoofdstukken over respectievelijk het Bestuursakkoord PO en het sectorakkoord. In hoofdstuk 2 bespre-

[2] Bij het trekken van de steekproeven is gelet op een representatieve spreiding op grootte (bestuurs- of schoolgrootte), denominatie en regio. Eenpitters zijn maximaal één keer benaderd, hetzij als bestuur, hetzij als school.

ken we de bevindingen uit de evaluatie van het Bestuursakkoord PO. Daarbij maken we gebruik van de enquêtes onder besturen en schoolleiders uit het po en de interviews met bestuurders uit het po. In hoofdstuk 3 over het Sectorakkoord VO maken we gebruik van de bevindingen uit de enquêtes onder besturen en schoolleiders uit het vo en de interviews met bestuurders uit het vo. Vervolgens geven we in hoofdstuk 4 een korte schets van de rol van de COVID-19-maatregelen op de beleidsontwikkelingen volgens bestuurders en schoolleiders. Na deze hoofdstukken ronden we de bevindingen over de sectorakkoorden af in hoofdstuk 5 (Conclusies). Afsluitend vindt u in hoofdstuk 6 dan nog de cijfers voor het Dashboard Bestuursakkoord PO.[3] Op deze cijfers volgt geen aanvullende analyse of duiding.

Deze rapportage bevat de volgende bijlagen:
- In bijlage 1 vindt u meer informatie over de respons en de representativiteit daarvan.
- In bijlage 2 zijn de cijfers opgenomen die horen bij een aantal figuren uit hoofdstuk 2, 3, 4 en 6.

[3] Vragen voor het Dashboard Bestuursakkoord PO (hoofdstuk 4) zijn voor het merendeel ook in eerdere jaren aan de scholen en besturen voorgelegd. In de tabellen die betrekking hebben op deze vragen zijn daarom ook de resultaten uit eerdere jaren opgenomen. Voor het Dashboard Sectorakkoord VO hebben wij geen aanvullende gegevens verzameld, vandaar dat hierover in deze rapportage geen gegevens zijn opgenomen.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Het Bestuurs-akkoord PO

In de ogen van bestuurders en schoolleiders uit het po

2

2 Het Bestuursakkoord PO

In dit hoofdstuk presenteren we de bevindingen over het Bestuursakkoord PO uit de vragenlijsten onder bestuurders en schoolleiders in het po: hoe staan de besturen en scholen tegenover het bestuursakkoord, hoe leven de thema's binnen het bestuur en school, met welke thema's zijn ze de afgelopen jaren aan de slag gegaan? De paragrafen over bestuurders vullen we aan met onze bevindingen uit de interviews met bestuurders. We sluiten het hoofdstuk af met onze conclusies.

2.1 Bestuurders over het Bestuursakkoord PO

Aan de bestuurders hebben we een aantal stellingen voorgelegd over het Bestuursakkoord PO, de mate waarin het beleid van het bestuur aansluit bij de ambities uit het bestuursakkoord en de mate waarin de middelen zijn benut om de ambities te realiseren.

Uit de beantwoording van de stellingvragen (zie figuur 2.1) maken we op dat een ruime meerderheid van de bestuurders in het po de ambities uit het Bestuursakkoord PO (helemaal) onderschrijft (78%) en de ambities herkent die in het akkoord zijn vastgelegd in de ontwikkelingen die de afgelopen jaren zijn ingezet binnen (de scholen van) het bestuur (77%). Minder overeenstemming is er over de mate waarin de keuze voor beleidsprioriteiten (mede) bepaald wordt door het Bestuursakkoord PO: 36 procent is het daar (helemaal) mee eens.

Iets minder dan de helft van de bestuurders in het po (46%) meent dat het merendeel van de ambities uit het Bestuursakkoord PO inmiddels is gerealiseerd.

Hoewel ze hier iets minder uitgesproken over zijn dan bij de stelling over de inhoud van het akkoord (onderschrijven van de ambities en herkennen hiervan in de ontwikkelingen) meent opnieuw een ruime meerderheid dat de middelen die aan het akkoord zijn gekoppeld (bijvoorbeeld de middelen uit de prestatiebox) het mogelijk maken om aan de ambities te werken (74% is het hier (helemaal) mee eens). Volgens de meeste bestuurders zijn de middelen daar ook op ingezet (71%).

Figuur 2.1 Stellingen over het Bestuursakkoord PO (bestuurders)[4]

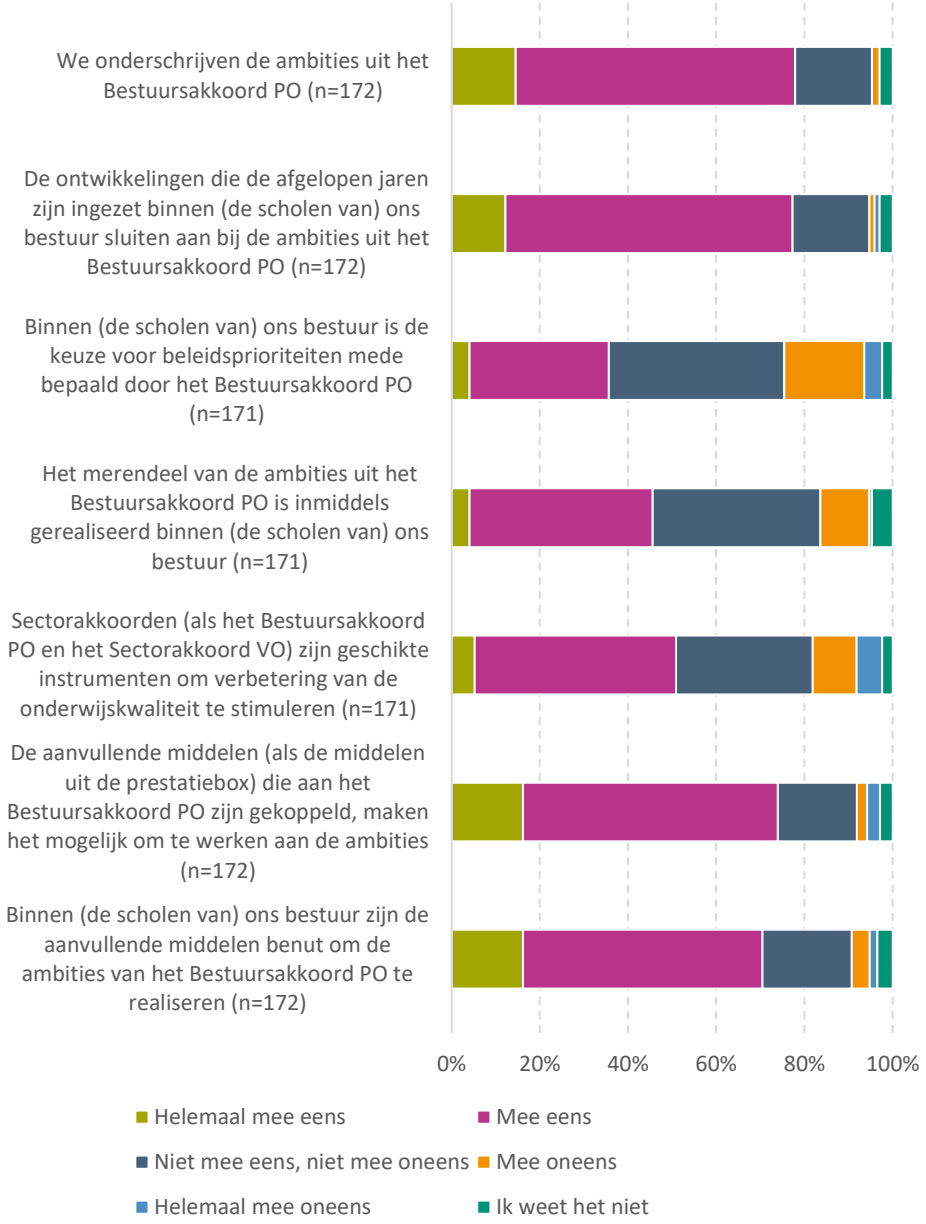

Uit de interviews

Bestuurders die we hebben geïnterviewd vinden de thema's die in het Bestuursakkoord PO zijn vastgelegd over het algemeen herkenbaar. Dit geldt voor zowel grote als kleine besturen. De breedte van de thema's laat ook ruimte voor deze herkenning. Verschillende bestuurders merken op dat het akkoord goed laat zien wat we met elkaar van de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs verwachten. Een bestuurder van een groter bestuur vat het zo samen:

> *Het akkoord is breed en laat goed zien waaraan het onderwijs moet werken, het is goed geformuleerd en de doelen zijn goed verwoord. Voor ons geeft het richting aan de beleidsontwikkeling.*

Enkele andere bestuurders vinden het bestuursakkoord te vrijblijvend. Een bestuurder zegt hierover:

> *De verwachtingen in het bestuursakkoord zijn niet heel helder geformuleerd, er zijn geen duidelijke afspraken over wat er moet worden bereikt.*

[4] In bijlage 2 vindt u de tabellen met de percentages die horen bij de figuren in dit hoofdstuk.

Ook andere bestuurders plaatsen enkele kanttekeningen bij het bestuursakkoord. Zo merkt een bestuurder op dat een onderwijsakkoord dichter bij de scholen en de leerkrachten zou moeten zitten, waarbij het bestuur wat meer op afstand is; schoolleiders en docenten zouden er volgens hem meer bij betrokken moeten worden. Een andere bestuurder heeft er moeite mee dat zijn regio weinig betrokken is bij de totstandkoming van het akkoord. Een bestuurder van een so-school vindt de thema's minder goed passen bij het speciaal onderwijs.

Veel besturen, of ze nu groot of klein zijn, maken op enig moment gebruik van het akkoord als een van de bronnen bij de beleidsvorming. Dat kunnen ze op uiteenlopende manieren doen. Waar het ene bestuur het akkoord bij de formulering van haar beleidsvisie gebruikt als 'onderlegger' en de thema's uit het akkoord meeneemt in de formulering van de eigen visie, formuleren andere besturen eerst een eigen visie en toetsen deze vervolgens aan het akkoord. In het akkoord zien ze dan doorgaans de eigen visie bevestigd. Een bestuurder van een groot bestuur beschrijft de rol van het bestuursakkoord bij de beleidsvorming binnen zijn bestuur als volgt:

> *We hebben het bestuursakkoord meegenomen bij de formulering van ons strategische beleidsplan. Daarbij is het meer een onderlegger, een van de inspiratiebronnen, dan een richtlijn. Wat we, naast het bestuursakkoord, bijvoorbeeld meenemen is wat er speelt in de regio en in de lokale politiek.*

Een van de bestuurders die we interviewden neemt wat meer afstand tot het akkoord, hij vindt eigenlijk dat er moet worden vertrouwd op de bestuurlijke kracht van de besturen en het toezicht van de onderwijsinspectie daarop.

Nagenoeg alle bestuurders waarmee we spraken vinden dat de middelen die aan het akkoord zijn gekoppeld, zoals bijvoorbeeld de middelen uit de prestatiebox, nodig zijn om aan de thema's van het bestuursakkoord te kunnen werken. Hoewel besturen zonder uitzondering de middelen ook inzetten op de thema's uit het sectorakkoord, wordt de inzet van de middelen niet consequent als zodanig verantwoord.[5] Enkele bestuurders vinden dit te vrijblijvend.

Besturen in het po maken niet altijd onderscheid tussen de middelen uit de prestatiebox en de lumpsum. Een deel van de besturen meent dat ze meer investeren dan alleen de aanvullende middelen. Een andere bestuurder stelt dat zijn bestuur de middelen deels gebruikt om tekorten in andere budgetten op te vangen. Verschillende bestuurders spreken een voorkeur uit voor toewijzing van de middelen via de lumpsum.[6] Een bestuurder van een groot bestuur met scholen uit po en vo stelt:

> *Het is een werkbare aanpak, maar ik zou diep in mijn hart toch iets anders willen zien: dat er meer wordt geïnvesteerd in het onderwijs, dat er meer ruimte is om te moderniseren, meer geld bijvoorbeeld voor goede ict-voorzieningen, voor betere gebouwen.*

Bij het vaststellen van de effecten van het bestuursakkoord onderscheiden we drie opeenvolgende niveaus:

1. de middelen zijn besteed om (onderdelen van) ambities uit het bestuursakkoord te realiseren;
2. er zijn aanwijsbare stappen gezet om (onderdelen van) ambities te realiseren: er is materiaal aangeschaft, er zijn opleidingen ingekocht, er is personeel vrijgemaakt om taken uit te voeren;
3. de kwaliteit van het onderwijs is, als gevolg van deze inspanningen, verbeterd (op die terreinen waarop de ambities zich richten) en bijvoorbeeld vastgesteld door de Inspectie van het Onderwijs.

Besturen kunnen in de regel goed aantonen dat de middelen zijn benut (1) en dat er stappen zijn gezet (2). De mate waarin dit heeft bijgedragen aan een verbetering van de onderwijskwaliteit (3) is moeilijker vast te stellen.

In algemene zin noemen bestuurders de gemeenschappelijke visie op het basisonderwijs die uit het Bestuursakkoord PO spreekt als een belangrijke verworvenheid. Ze herkennen de thema's uit het ak-

[5] Dit wordt overigens ook niet van de besturen verwacht.
[6] Ze verwijzen hierbij bijvoorbeeld naar het advies van de Onderwijsraad (*Inzicht in en verantwoording van onderwijsgelden*, 2018) en het rapport van McKinsey (*Een verstevigd fundament voor iedereen*, 2020).

koord. Verschillende bestuurders merken op dat (een deel van) de thema's vermoedelijk ook zonder bestuursakkoord zouden zijn opgepakt door hun bestuur en de scholen onder het bestuur.

2.2 Thema's waarbinnen het bestuur beleid heeft ontwikkeld

In het Bestuursakkoord PO zijn vier hoofdambities vastgelegd die zijn uitgewerkt in verschillende thema's. Deze twaalf thema's zijn aan de respondenten voorgelegd met de vraag of er de afgelopen jaren binnen het thema beleid is ontwikkeld of maatregelen zijn genomen.

85 procent van de bestuurders (tabel 2.1) noemt de thema's 'Een planmatige cyclus van kwaliteitszorg', 'Inzet digitaal leermateriaal en ICT-vaardigheden leraren' en 'Passend aanbod voor alle leerlingen' als thema waarbinnen besturen de afgelopen jaren beleid hebben ontwikkeld of maatregelen hebben genomen. De thema's 'Versterken onderzoekende vaardigheden van leraren' en 'Breed samengestelde schoolteams' blijven duidelijk daarbij achter: slechts een kwart van de besturen in het po noemt deze thema's.

Tabel 2.1 Binnen welke van deze thema's heeft u in de afgelopen jaren beleid ontwikkeld of maatregelen genomen? (n=171)

	Percentage
Een planmatige cyclus van kwaliteitszorg op school- en bestuursniveau	86%
Inzet digitaal leermateriaal en ICT-vaardigheden leraren	85%
Passend aanbod voor alle leerlingen, waaronder toptalenten	84%
Kwaliteit schoolleiders (minimaal schoolleidersopleiding of vergelijkbaar kennis- en vaardigheidsniveau, en registratie in schoolleidersregister PO)	74%
Verbeteren kwaliteit bestuurlijk handelen (professionalisering bestuur, visitatie, kwaliteitszorg op bestuursniveau)	70%
Verbeteren en gebruiken sturingsinformatie en verantwoordingsinstrumenten binnen het bestuur	61%
Brede vorming voor alle leerlingen met aandacht voor onderzoekend leren en 'wetenschap en techniek'	54%
Benutten van kennis en onderzoek voor verbetering van het onderwijs	46%
Implementeren van strategisch HRM-beleid	44%
Meer bewegen van leerlingen onder schooltijd en stimuleren van beweging en gezond leven buiten schooltijd	37%
Versterken onderzoekende vaardigheden van leraren en het benutten hiervan voor verbetering van het onderwijs	28%
Breed samengestelde schoolteams met ook wo-bachelors of hbo-/wo-masters	22%

Bestuurders kunnen een thema niet hebben genoemd bijvoorbeeld omdat ze het binnen (de scholen van) het bestuur al voldoende hebben gerealiseerd, omdat een thema (nog) geen prioriteit heeft gehad of om andere redenen. In figuur 2.2 presenteren we de status van het werken aan thema's in het geval de bestuurders de thema's niet hebben genoemd.

Bij het thema 'Kwaliteit schoolleiders' zien we dat een relatief groot deel van de bestuurders die dit thema niet noemden als een thema waarop ze de afgelopen jaren beleid hebben ontwikkeld of maatregelen hebben genomen, meent dat dit binnen het bestuur voldoende is gerealiseerd. Verschillende andere thema's zijn door een relatief groot deel van de bestuurders niet genoemd als thema waaraan is gewerkt (tabel 2.1) én hebben (nog) geen prioriteit gekregen. Het gaat bijvoorbeeld om 'Versterken onderzoekende vaardigheden van leraren', 'Breed samengestelde schoolteams' en 'Benutten van kennis en onderzoek'.

Figuur 2.2 Status van het beleid binnen thema's bij besturen waarvan bestuurders het thema niet hebben aangevinkt

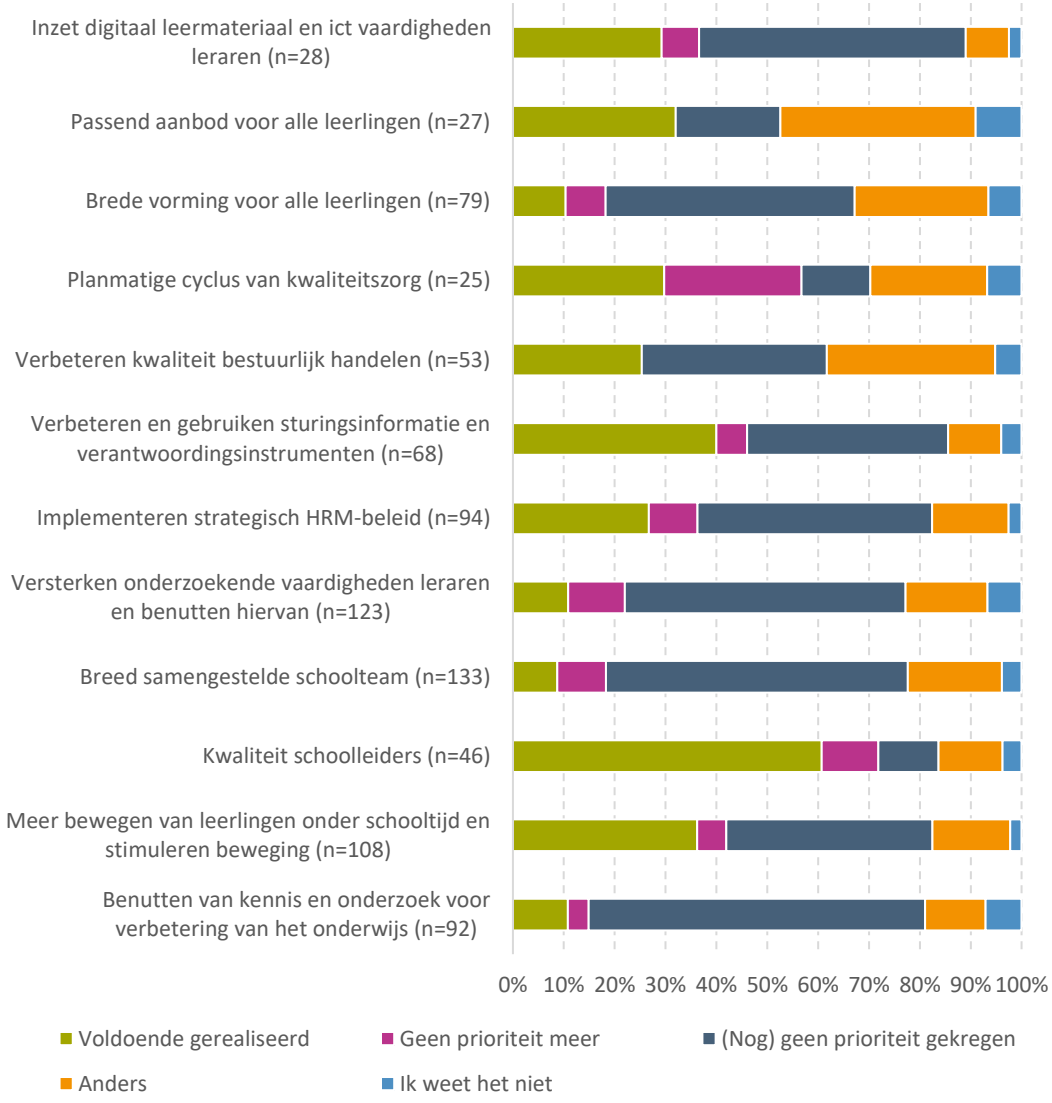

Een deel van de bestuurders heeft bij deze vraag 'Anders' aangevinkt. Onder 'Anders' lezen we vaak dat het bestuur nog van plan is om werk van te maken van het thema. Ook noemen bestuurders redenen om er (tijdelijk) niet mee bezig te zijn (waarbij bestuurders zowel organisatorische als inhoudelijke redenen opvoeren).

Uit de interviews

Uit de gesprekken met bestuurders begrijpen we dat thema's uit het Bestuursakkoord PO die in relatie staan tot verbetering van de onderwijskwaliteit en de kwaliteit van de organisatie en uitdagend onderwijs het sterkst leven. Een bestuurder verwoordt de prioritering van zijn (wat kleiner) bestuur als volgt:

> *De hoofdlijnen zijn voor ons de kwaliteit voor de klas, dus professionalisering, aantrekkelijk maken van het beroep, uitdagend onderwijs. Daarmee voelen we een sterke affiniteit. Minder nadruk leggen we op een onderwerp als digitalisering. Natuurlijk vinden we dat ook wel belangrijk, maar wel in perspectief, het moet niet de overhand krijgen.*

Op scholen binnen de besturen leven vooral die thema's die dicht bij de onderwijspraktijk staan. Andere onderwerpen kunnen meer tot het domein van het bestuur horen. Een bestuurder van een groot bestuur zegt daarover:

Als bestuur bepalen we samen met onze scholen de kaders, maar er zijn aspecten die we als bestuur beter op het netvlies hebben dan de gemiddelde school. Denk bijvoorbeeld aan HRM. We hebben daar als bestuur in geïnvesteerd en dat ligt vast voor de scholen.

De intensiteit waarmee aan een thema wordt gewerkt kan van tijd tot tijd veranderen, bijvoorbeeld omdat, zoals we ook in figuur 2.2 kunnen zien, de doelstellingen binnen een thema voldoende zijn gerealiseerd. Besturen kiezen er, uit praktische overwegingen, vaak ook voor om niet tegelijk met alle thema's aan de slag te gaan:

We zijn ons meer gaan focussen en zijn ons gaan toeleggen op een overzichtelijke set ambities.

Externe omstandigheden kunnen ertoe leiden dat de urgentie van een thema verandert, denk bijvoorbeeld aan de maatregelen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. Volgens verschillende bestuurders heeft digitalisering een extra impuls gekregen door de periode waarin scholen thuisonderwijs aanboden. Andere bestuurders wijzen erop dat dit juist een periode was waarin ze geprofiteerd hebben van de investeringen die ze de afgelopen jaren op terrein hebben gedaan. Een voorbeeld:

Wij hebben de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in talentontwikkeling, bijvoorbeeld met de inzet van digitale leermiddelen. Door corona heeft dat extra vaart gekregen. Ik zie natuurlijk wel verschillen tussen scholen, maar het benutten van digitale leermiddelen is normaal geworden binnen onze scholen.

Voorbeelden van thema's die bestuurders missen in het bestuursakkoord zijn:

- 10-14, uitgestelde selectie, kansengelijkheid, diversiteit;
- passend onderwijs.

Verschillende bestuurders zien thema's als goed werkgeverschap en lerarentekort graag verder uitgewerkt in het bestuursakkoord.

2.3 Schoolleiders over het Bestuursakkoord PO

Aan de schoolleiders is een aantal stellingen voorgelegd over het Bestuursakkoord PO en de mate waarin het beleid van de school aansluit bij de ambities uit het bestuursakkoord en de mate waarin de middelen zijn benut om de ambities te realiseren. Voor de schoolleiders zijn de stellingen toegespitst op schoolniveau.

Ook onder schoolleiders (zie figuur 2.3) in het po is een ruime meerderheid die de ambities uit het Bestuursakkoord PO (helemaal) onderschrijft (75%) en de ambities herkent die in het akkoord zijn vastgelegd in de ontwikkelingen die de afgelopen jaren zijn ingezet binnen hun school (ook 75%). Over de mate waarin de keuze voor beleidsprioriteiten (mede) bepaald wordt door het Bestuursakkoord PO is onder schoolleiders geen consensus, het percentage schoolleiders dat het (helemaal) eens is met de stelling hierover (30%) is iets groter dan het percentage schoolleiders dat het (helemaal) niet eens is met deze stelling (23%).

Minder dan de helft van de schoolleiders in het po (42%) meent dat het merendeel van de ambities uit het Bestuursakkoord PO inmiddels is gerealiseerd.

Over de besteding van de middelen die aan het akkoord zijn gekoppeld zijn de schoolleiders in het po minder uitgesproken dan de bestuurders: de percentages schoolleiders die het (helemaal) eens zijn met deze stellingen liggen op respectievelijk 58 procent en 47 procent. Bij de bestuurders waren deze percentages respectievelijk op 7 en 71 procent.

Figuur 2.3 Stellingen over het Bestuursakkoord PO (schoolleiders)

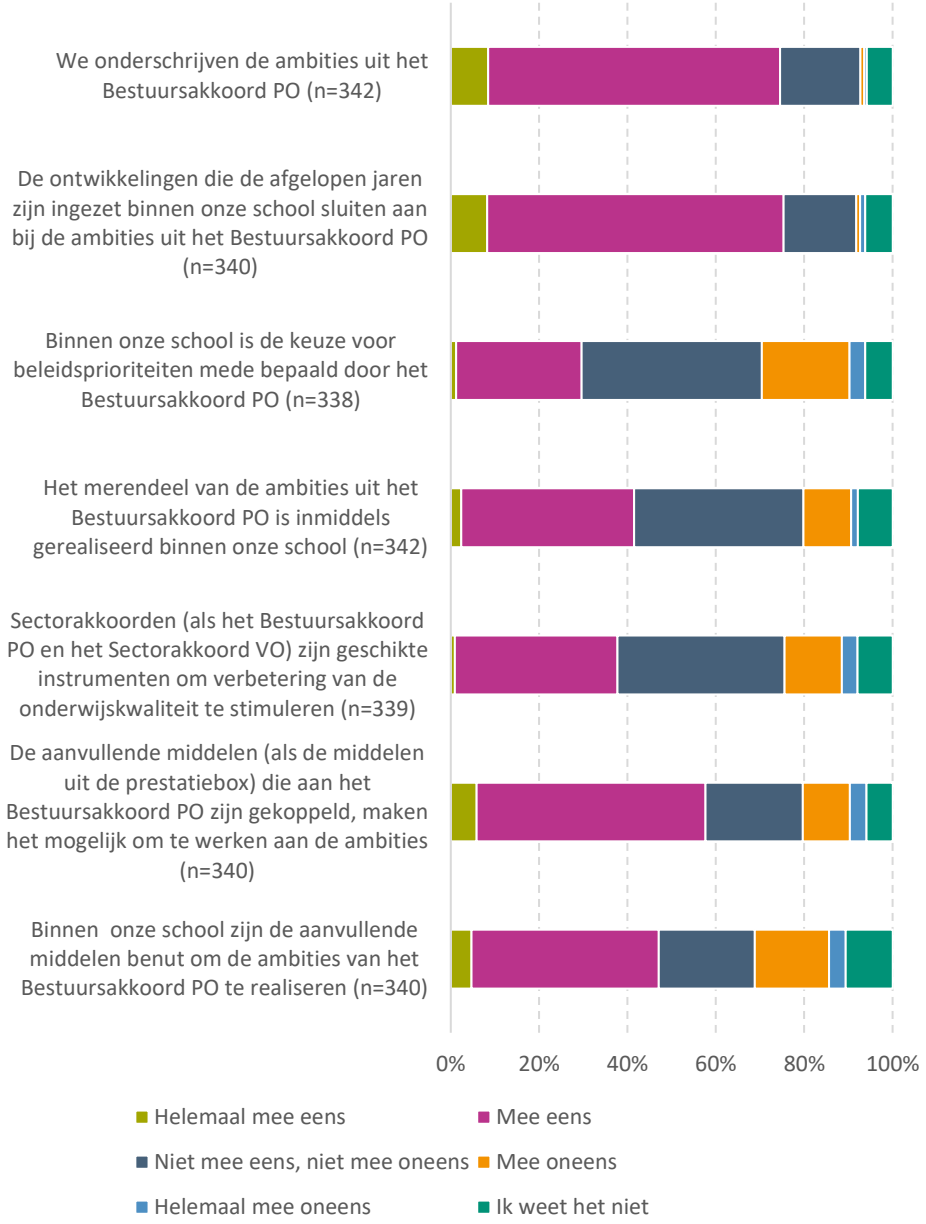

2.4 Thema's waarbinnen de school beleid heeft ontwikkeld

Ook aan de schoolleiders is gevraagd binnen welke thema's de school de afgelopen jaren beleid heeft ontwikkeld of maatregelen heeft genomen.

De drie thema's die de schoolleiders het meest noemen (tabel 2.2) komen overeen met de top-3 van de bestuurders uit het po. Net als bij de bestuurders noemt maar een klein deel van de schoolleiders in het po het thema 'Breed samengestelde teams'. Het thema 'Kwaliteit schoolleiders' noemen schoolleiders naar verhouding vaker dan de bestuurders.

Tabel 2.2 Binnen welke van deze thema's heeft u in de afgelopen jaren beleid ontwikkeld of maatregelen genomen? (n=342)

	Percentage
Een planmatige cyclus van kwaliteitszorg op school- en bestuursniveau	89%
Inzet digitaal leermateriaal en ICT-vaardigheden leraren	81%
Passend aanbod voor alle leerlingen, waaronder toptalenten	69%
Kwaliteit schoolleiders (minimaal schoolleidersopleiding of vergelijkbaar kennis- en vaardigheidsniveau, en registratie in schoolleidersregister PO)	68%
Verbeteren kwaliteit bestuurlijk handelen (professionalisering bestuur, visitatie, kwaliteitszorg op bestuursniveau)	56%
Brede vorming voor alle leerlingen met aandacht voor onderzoekend leren en 'wetenschap en techniek'	53%
Benutten van kennis en onderzoek voor verbetering van het onderwijs	48%
Meer bewegen van leerlingen onder schooltijd en stimuleren van beweging en gezond leven buiten schooltijd	48%
Versterken onderzoekende vaardigheden van leraren en het benutten hiervan voor verbetering van het onderwijs	42%
Verbeteren en gebruiken sturingsinformatie en verantwoordingsinstrumenten binnen het bestuur	39%
Implementeren van strategisch HRM-beleid	37%
Breed samengestelde schoolteams met ook wo-bachelors of hbo-/wo-masters	16%

Aan schoolleiders die een thema niet hebben genoemd, is gevraagd wat de status van dat niet genoemde thema is. De antwoorden die zij daarop geven presenteren we in figuur 2.4.

Schoolleiders die de afgelopen jaren geen beleid hebben ontwikkeld of maatregelen genomen binnen de thema's 'Kwaliteit schoolleiders' en 'Planmatige cyclus' menen relatief vaak dat dit bij hen al voldoende op orde was. Thema's waarop naar verhouding minder vaak de prioriteit is gelegd zijn 'Brede vorming', 'Versterken onderzoekende vaardigheden leraren' en 'Breed samengesteld teams'.

Figuur 2.4 Status van het beleid binnen thema's bij scholen waarvan schoolleiders het thema niet hebben aangevinkt

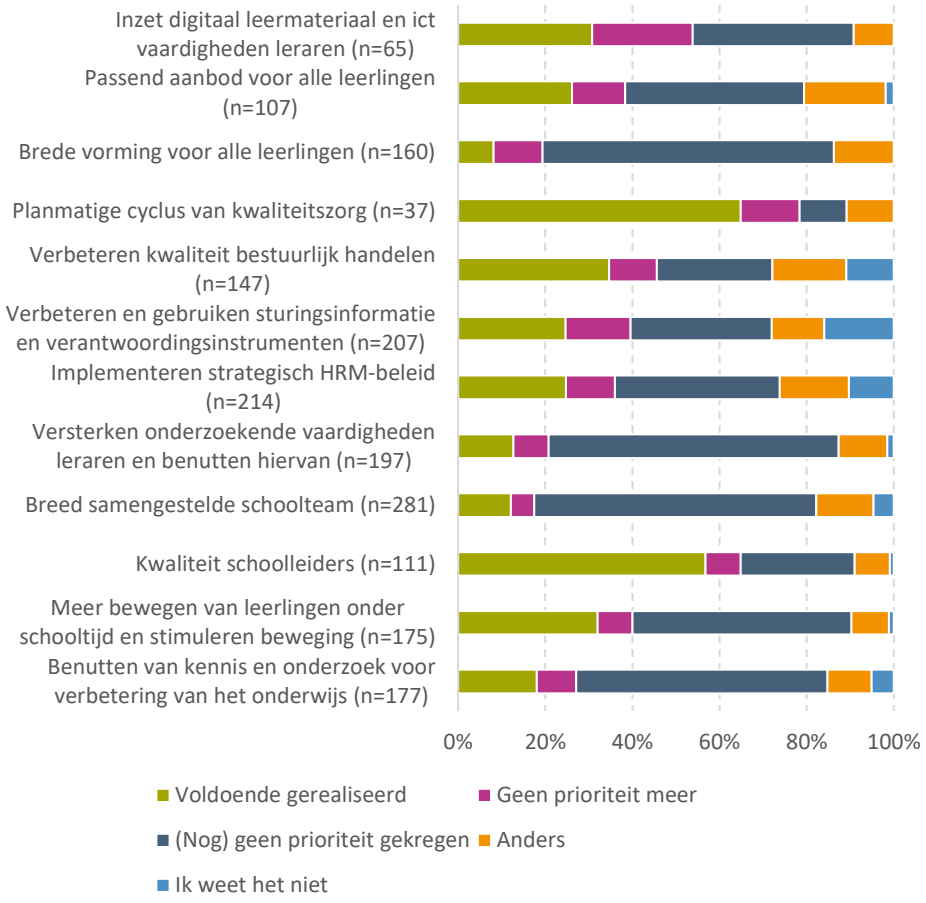

Een deel van de schoolleiders heeft bij deze vraag 'Anders' aangekruist. Meest genoemde opmerkingen bij de toelichting zijn dat het thema door het bestuur wordt opgepakt (geldt expliciet voor bijvoorbeeld bestuurlijk handelen) dat de school in de toekomst met het thema aan de slag wil of dat het thema niet aansluit bij de behoefte van de leerlingenpopulatie of de onderwijsvisie van de school.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Het Sectorakkoord VO

In de ogen van bestuurders en schoolleiders uit het vo

3

3 Het Sectorakkoord VO

In dit hoofdstuk presenteren we de bevindingen over het Sectorakkoord VO uit de vragenlijsten onder bestuurders en schoolleiders in het vo: hoe staan de besturen en scholen tegenover het sectorakkoord, hoe leven de ambities binnen het bestuur en school, met welke ambities zijn ze de afgelopen jaren aan de slag gegaan? Onze bevindingen uit de interviews met bestuurders hebben we verwerkt in de paragrafen over bestuurders. We besluiten het hoofdstuk met onze conclusies.

3.1 Bestuurders over het Sectorakkoord VO

Aan de bestuurders van vo-besturen hebben we een aantal stellingen voorgelegd over het Sectorakkoord VO en de mate waarin het beleid van het bestuur aansluit bij de ambities uit het sectorakkoord en de mate waarin de middelen zijn benut om de ambities te realiseren.

Bestuurders in het vo (zie figuur 3.1) onderschrijven vrijwel unaniem de ambities uit het Sectorakkoord VO (95%). Een groot deel herkent ook de ambities die in het akkoord zijn vastgelegd in de ontwikkelingen die de afgelopen jaren zijn ingezet binnen (de scholen van) het bestuur (88%). Over de mate waarin de keuze voor beleidsprioriteiten (mede) bepaald wordt door het Sectorakkoord VO is minder overeenstemming: 44 procent van de bestuurders is het daar (helemaal) mee eens.

Bijna dan de helft van de bestuurders in het vo (48%) meent dat het merendeel van de ambities uit het Sectorakkoord VO inmiddels is gerealiseerd.

Hoewel ze hier minder uitgesproken over zijn dan bij de stellingen over de inhoud van het akkoord (onderschrijven van de ambities en herkennen hiervan in de ontwikkelingen) meent bijna driekwart van de bestuurders in het vo dat de middelen die aan het akkoord zijn gekoppeld (als bijvoorbeeld de middelen uit de prestatiebox) het mogelijk maken om aan de ambities te werken (74%). Volgens de meeste bestuurders zijn de middelen daar ook op ingezet (eveneens 74%).

Figuur 3.1 Stellingen over het Sectorakkoord VO (bestuurders)[7]

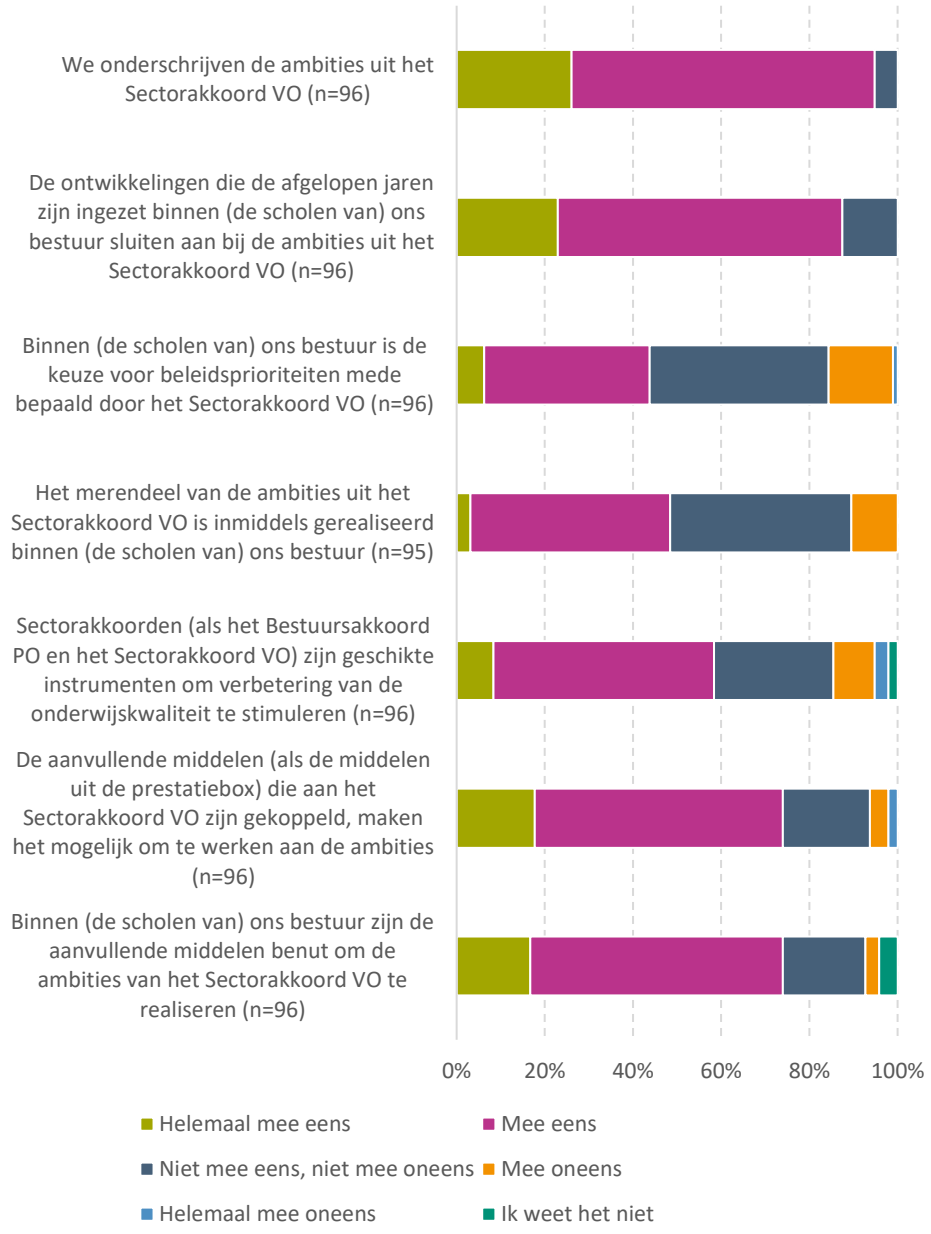

Uit de interviews

Tijdens de interviews onderschrijven bestuurders van vo-besturen het beeld dat we ook uit beantwoording van de eerste stellingen halen: de ambities uit het Sectorakkoord VO passen goed bij het voortgezet onderwijs en het zijn ambities waaraan de besturen de afgelopen jaren ook gewerkt hebben. Een bestuurder van een wat kleiner bestuur zegt hierover:

> *Ik vind de ambities herkenbaar en zie er ook geen echte hiërarchie in. Wel is het zo dat de ene keer wat meer aandacht uit gaat naar de ene ambitie en de andere keer naar de andere. We zijn dus niet continu met alle ambities tegelijk bezig.*

Een bestuurder van een groot bestuur vat het als volgt samen:

> *Inhoudelijk is er niets mis mee, het zijn ambities waar wij ons ook mee bezig houden. Ik zie het meer als een samenvatting van waar we thema's waarop we ons willen ontwikkelen.*

[7] In bijlage 2 vindt u de tabellen met de percentages die horen bij de figuren in dit hoofdstuk.

De herkenbaarheid van de ambities wordt door bestuurders van zowel kleine als grote besturen benoemd. Enkele bestuurders vermoeden wel dat het sectorakkoord met name bij de besturen 'leeft':

> *Voor het bestuur leven de ambities uit het akkoord meer dan voor de scholen. Docenten, bijvoorbeeld, zijn zich nauwelijks bewust van het sectorakkoord. Al zullen de ambities ze ook niet helemaal vreemd zijn.*

Al merken verschillende bestuurders op dat het sectorakkoord voor henzelf ook geen dagelijkse kost is.

De ambities zijn breed en laten veel ruimte voor eigen invulling. Dat zorgt enerzijds voor herkenbaarheid, maar leidt er ook toe dat verschillende bestuurders de ambities in het akkoord (te) vrijblijvend vinden. Een bestuurder van een groot bestuur zegt daarover het volgende:

> *Het akkoord is een tamelijk vrijblijvend instrument. Er wordt namelijk niet getoetst wat je bereikt hebt. Het is dus aan de besturen en de scholen zelf hoe ze het invullen.*

Deze bestuurder geeft hierbij als voorbeeld de ambitie 'Partnerschap in de regio', collega-besturen voelen zich er soms niet aan gebonden en laten bij de omgang met krimp het belang van het bestuur soms prevaleren boven het gemeenschappelijk belang in de regio.

Binnen veel besturen is gebruikgemaakt van het sectorakkoord bij de formulering van het eigen beleid. Soms blijven besturen dicht bij het akkoord:

> *We werken volop aan de zeven ambities. Die gebruiken we als uitgangspunt bij het opstellen van ons strategisch beleidsplan.*

Andere bestuurders gaan er op een wat lossere wijze mee om:

> *De plannen die we maken voor onze school* [bestuur is een eenpitter] *'drijven' niet op het akkoord, maar we halen het akkoord er wel bij. De ambities zijn breed en toepasbaar, dat geeft ons de ruimte om er gebruik van te maken op een manier die goed bij ons past.*

Of maken naast het sectorakkoord ook gebruik van andere bronnen:

> *Het akkoord is een van de bronnen die we gebruiken als we ons strategisch beleid formuleren. Daarbij gebruiken we ook andere bronnen, die allemaal in elkaars verlengde liggen.*

De middelen die aan het Sectorakkoord VO zijn gekoppeld, zoals bijvoorbeeld de middelen uit de prestatiebox, worden volgens de bestuurders ook ingezet om de ambities uit het sectorakkoord te realiseren en zijn ook nodig om aan de ambities te kunnen werken. Besturen verschillen sterk in de manier waarop zij dit doen. Sommige besturen voegen het toe aan de lumpsum, terwijl andere besturen het als een apart budget houden.

Enkele bestuurders merken op dat de vrijblijvendheid ook in de besteding van de middelen zit, er wordt immers niet specifiek gevraagd naar een verantwoording van de inzet van de middelen, al merken verschillende bestuurders op dat ze het desondanks herkenbaar in het jaarverslag van het bestuur hebben opgenomen.

Ook in het niveau waarop de middelen worden besteed verschilt van bestuur tot bestuur, hierbij zien we tussen grotendeels op bestuursniveau en grotendeels op schoolniveau allerlei varianten. De manier waarop besturen omgaan met de middelen lijkt overigens niet sterk afhankelijk van de grootte van het bestuur, we zien de verschillende varianten bij zowel kleine als grote besturen.

Bestuurders staan soms wat dubbel tegenover de middelen uit de prestatiebox:

> *De lumpsum was eigenlijk ingesteld om besturen en scholen meer ruimte te geven voor eigen keuzes. Met de koppeling tussen prestatieboxmiddelen en ambities van het sectorakkoord worden besturen en scholen weer meer gestuurd in de richting van prioriteiten die door de overheid worden gelegd. Er wordt dus toch weer meer gecentraliseerd.*

Een bestuurder meent dat hij met de prestatiebox middelen krijgt die eerder op het voortgezet onderwijs zijn bezuinigd.

Zoals we ook bij het Bestuursakkoord PO al opmerkten, kunnen we bij het vaststellen van de effecten van het Sectorakkoord VO drie opeenvolgende niveaus onderscheiden:

1. de middelen zijn besteed om (onderdelen van) ambities uit het sectorakkoord te realiseren;

2. er zijn aanwijsbare stappen gezet om (onderdelen van) ambities te realiseren: er is materiaal aangeschaft, er zijn opleidingen ingekocht, er is personeel vrijgemaakt om taken uit te voeren;
3. de kwaliteit van het onderwijs is, als gevolg van deze inspanningen, verbeterd (op die terreinen waarop de ambities zich richten) en bijvoorbeeld vastgesteld door de Inspectie van het Onderwijs.

Ook in het vo kunnen besturen aantonen dat de middelen zijn benut (1) en dat er stappen zijn gezet (2). De mate waarin dit heeft bijgedragen aan een verbetering van de onderwijskwaliteit (3) is moeilijker vast te stellen, maar niet onmogelijk. Een bestuurder merkt daarover op:

De opbrengsten van het akkoord zijn deels ook te kwantificeren: cijfers vsv, tevredenheid onder personeel en leerlingen, scholing die door het personeel is gevolgd. Dat zijn indicatoren die laten zien wat je ermee bereikt.

Een belangrijke verworvenheid van het sectorakkoord is volgens bestuurders dat het voortgezet onderwijs hiermee een gezamenlijk ambitie uitdraagt. Een bestuurders omschrijft dat zo:

Het sectorakkoord is een uitstekend instrument. Het legt de focus op een aantal ontwikkellijnen waardoor we als vo een gezamenlijk kader hebben. Je kunt het er goed over hebben met collega-bestuurders, ook al heb je een andere achtergrond, de ambities vormen een context waarbinnen we werken.

Hoewel besturen menen dat er veel gedaan is met de ambities uit het sectorakkoord, is er nog genoeg te doen:

Het sectorakkoord legt de lat hoog, het is ambitieus. De ambities uit het akkoord zijn dan ook niet een-twee-drie gerealiseerd.

3.2 Ambities waaraan het bestuur heeft gewerkt

In het Sectorakkoord VO zijn zeven ambities vastgelegd. Bestuurders in het vo stellen bijna unaniem (95%) dat er de afgelopen jaren beleid is ontwikkeld of maatregelen zijn genomen om de ambitie 'Uitdagend onderwijs voor elke leerling' te realiseren (tabel 3.1). Aan de ambitie 'Nieuwe verhoudingen in verantwoording en toezicht' hebben naar verhouding minder besturen aandacht besteed (59%).

Tabel 3.1 Binnen welk van deze ambities heeft u de afgelopen jaren beleid ontwikkeld of maatregelen genomen? (n=96)

	Percentage
Uitdagend onderwijs voor elke leerling	95%
Scholen als lerende organisaties	82%
Eigentijdse voorzieningen	80%
Brede vorming voor alle leerlingen	74%
Partnerschap in de regio	74%
Toekomstbestendigheid organiseren: koppeling van onderwijs- en personeelsontwikkeling	71%
Nieuwe verhoudingen in verantwoording en toezicht	59%

Aan bestuurders die een ambitie niet hebben genoemd, is gevraagd wat de status van die, niet genoemde ambitie is. De antwoorden die zij daarop geven presenteren we in figuur 3.2. Kanttekening is dat het bij de meeste ambities gaat om (zeer) kleine aantallen, het beeld geeft dan niet meer dan een indicatie van de stand van zaken.

De ambitie 'Nieuwe verhoudingen in verantwoording en toezicht' blijkt door een groot deel van de besturen die hierop geen beleid ontwikkelden of maatregelen namen al voldoende te zijn gerealiseerd. Voor veel bestuurders was dat dus de reden om deze ambitie niet te noemen (zie tabel 3.1).

Figuur 3.2 Status van het beleid binnen ambities bij besturen die het thema niet hebben aangevinkt

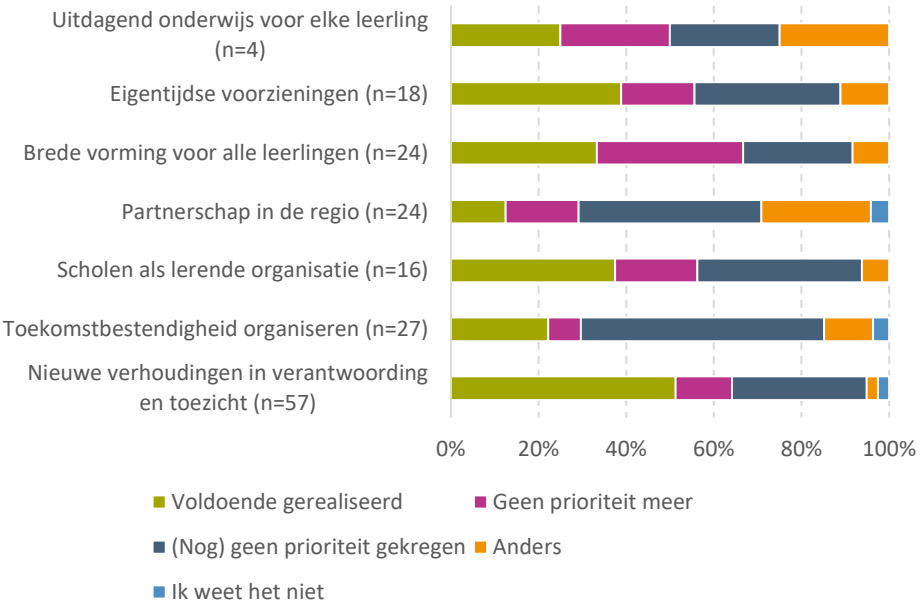

Een deel van de bestuurders heeft bij deze vraag 'Anders' aangevinkt. Daarbij wijzen ze er bijvoorbeeld op dat de ambitie continu aandacht krijgt. Anderen merken op dat in de nabije toekomst aan de ambitie gaat worden gewerkt. Absoluut gezien gaat het om kleine aantallen bestuurders die dit antwoord geven.

Uit de interviews

Binnen besturen zijn afspraken over welk niveau voor welk terrein verantwoordelijk is. Binnen sommige besturen zijn veel verantwoordelijkheden belegd bij de scholen. Bij andere besturen worden veel zaken juist op centraal niveau geregeld. In de praktijk kan de ene ambitie wat dichter bij het bestuur liggen, waar andere ambities wat meer op het terrein van de scholen zijn. Voorbeelden van ambities die dicht bij de scholen liggen zijn 'Uitdagend onderwijs' en 'Brede vorming'.

De accenten die worden gelegd kunnen (deels) samenhangen met de onderwijssoort(en) die door de scholen binnen het bestuur worden aangeboden. Een bestuurder zegt hierover:

> *In de aansturing van onze scholen komen de ambities uit het akkoord terug. Onder mijn bestuur vallen vijf scholen, van praktijkonderwijs tot gymnasium. Per school wordt gekeken welke mogelijkheden er zijn. Het is dus maatwerk.*

Ook de grootte van het bestuur kan (mede) bepalen aan welke ambities binnen een bestuur worden gewerkt. Met name eenpitters kunnen hierin een wat afwijkende positie innemen:

> *Als eenpitter is een aantal zaken uit het sectorakkoord ook wat minder passend. Bijvoorbeeld de ambities rond personeelsontwikkeling. We werken hier toch vanuit een andere maat: ik loop als directeur-bestuurder rond in school en spreek mensen en wordt aangesproken door mensen. Die persoonlijke benadering zit in de genen van de school en het bestuur.*

Naast organisatiekenmerken kunnen ook contextfactoren een rol spelen bij de accenten die binnen een bestuur worden gelegd. Zo kan digitalisering ('Eigentijdse voorzieningen') een impuls hebben gekregen door het thuisonderwijs. Enkele bestuurders merken op dat ze hierbij juist geprofiteerd hebben van eerdere inspanningen:

> *Met eigentijdse voorzieningen waren we ook al een eind op weg. Daar hebben we de afgelopen maanden van geprofiteerd. We konden heel snel omschakelen naar thuisonderwijs. Voordeel hier is ook dat we de aantallen hebben: we zijn voldoende groot om financiële armslag te hebben.*

Voorbeelden van onderwerpen die bestuurders missen in de ambities van het sectorakkoord zijn bijvoorbeeld:

- aansluiting po-vo;
- digitalisering (genoemd in relatie tot thuisonderwijs);
- brede vorming, minder aandacht voor prestaties, meer aandacht voor de sociale aspecten, andere vormen van examinering;
- personeelsbeleid, krimp, lerarentekort;
- kwaliteit van het bestuur.

Enkele bestuurders vragen om een meer regionale insteek: samenwerking met buurland (onderwijs, bedrijfsleven), andere regionale aspecten als de situatie op de arbeidsmarkt (voor leraren maar het carrièreperspectief van leerlingen) en krimp.

3.3 Schoolleiders over het Sectorakkoord VO

Ook aan de schoolleiders uit het vo zijn de stellingen voorgelegd over het Sectorakkoord VO en de mate waarin het beleid van het bestuur aansluit bij de ambities uit het sectorakkoord en de mate waarin de middelen zijn benut om de ambities te realiseren. Voor de schoolleiders zijn de stellingen toegesneden op schoolniveau.

Onder schoolleiders in het vo (zie figuur 3.3) is een ruime meerderheid die de ambities uit het Sectorakkoord VO onderschrijft (89%) en de ambities herkent die in het akkoord zijn vastgelegd in de ontwikkelingen die de afgelopen jaren zijn ingezet binnen hun school (eveneens 89%). Van de schoolleiders is 37 procent het (helemaal) eens is met de stelling over de mate waarin de keuze voor beleidsprioriteiten (mede) bepaald wordt door het Sectorakkoord VO.

37 procent van de schoolleiders in het vo meent dat het merendeel van de ambities uit het Sectorakkoord VO inmiddels is gerealiseerd.

Bij de stellingen over de middelen die aan het akkoord zijn gekoppeld liggen de percentages schoolleiders die het (helemaal) met deze twee stellingen eens zijn (twee maal 71%) een fractie lager dan de percentages die we zien bij de bestuurders in het vo.

Figuur 3.3 Stellingen over het Sectorakkoord VO (schoolleiders)

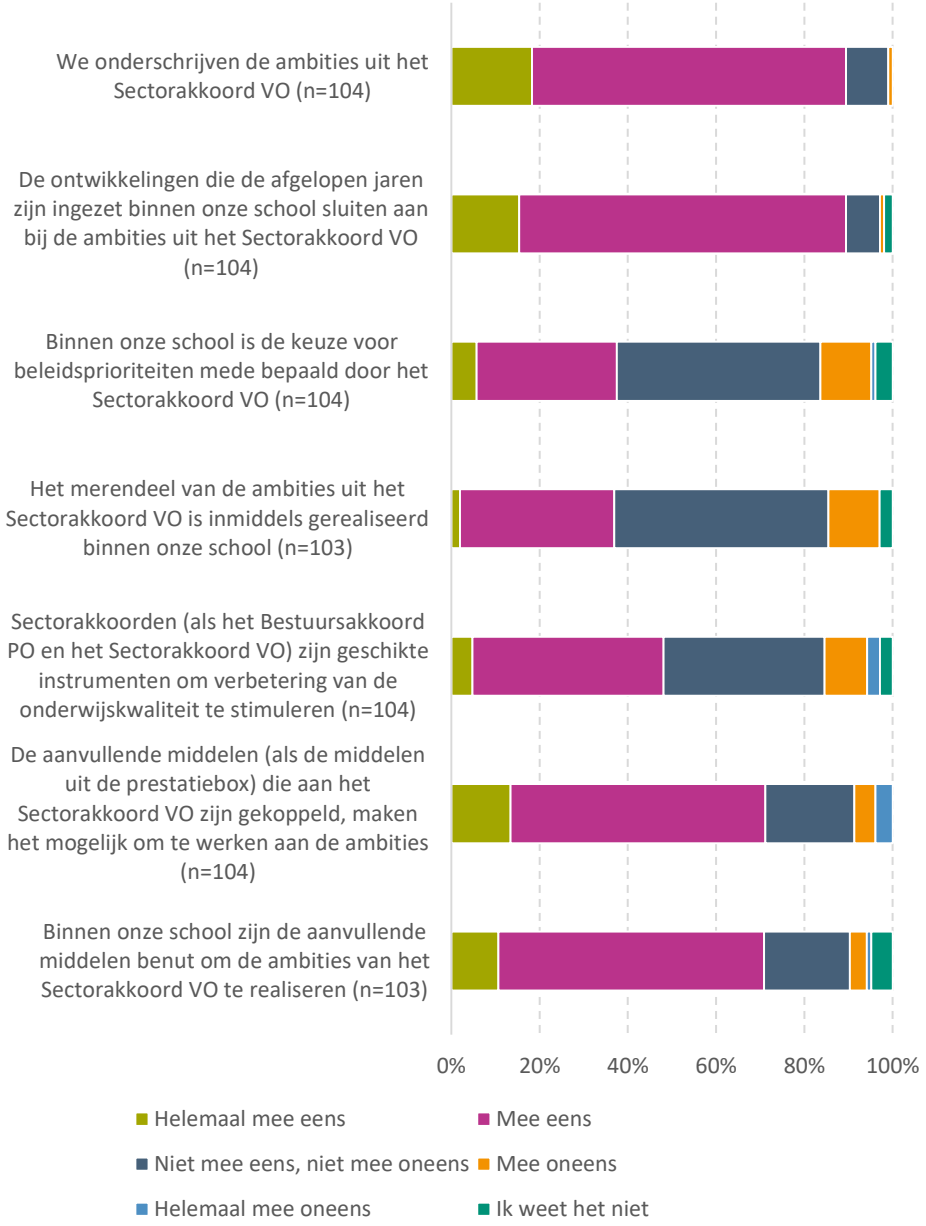

3.4 Ambities waaraan de school heeft gewerkt

In het Sectorakkoord VO zijn zeven ambities vastgelegd. Bijna alle schoolleiders in het vo (98%) zeggen dat er de afgelopen jaren beleid is ontwikkeld of maatregelen zijn genomen om de ambitie ‘Uitdagend onderwijs voor elke leerling’ te realiseren (tabel 3.2). Net als bij de bestuurders noemen schoolleiders de ambitie ‘Nieuwe verhoudingen in verantwoording en toezicht’ het minst vaak (36%).

Tabel 3.3 Binnen welk van deze ambities heeft u de afgelopen jaren beleid ontwikkeld of maatregelen genomen? (n=96)

	Percentage
Uitdagend onderwijs voor elke leerling	98%
Eigentijdse voorzieningen	75%
Scholen als lerende organisaties	74%
Brede vorming voor alle leerlingen	71%
Toekomstbestendigheid organiseren: koppeling van onderwijs- en personeelsontwikkeling	67%
Partnerschap in de regio	62%
Nieuwe verhoudingen in verantwoording en toezicht	36%

Ook aan schoolleiders die een ambitie niet hebben genoemd, is gevraagd wat de status van die niet genoemde ambitie is. In figuur 3.4 presenteren we de status van het werken aan de ambities die niet door schoolleiders zijn genoemd. NB Bij enkele ambities gaat het om opnieuw soms om (zeer) kleine aantallen, het beeld geeft een indicatie van de stand van zaken rond deze ambities.

Van de ambities die wat minder vaak zijn genoemd door de schoolleiders (zie tabel 3.3) zijn 'Partnerschap in de regio', 'Toekomstbestendig organiseren' en 'Nieuwe verhoudingen in verantwoording en toezicht' ambities die volgens een relatief groot deel van de schoolleiders nog geen prioriteit hebben gekregen.

Figuur 3.4 Status van het beleid binnen ambities bij scholen waarvan schoolleiders de ambitie niet hebben aangevinkt

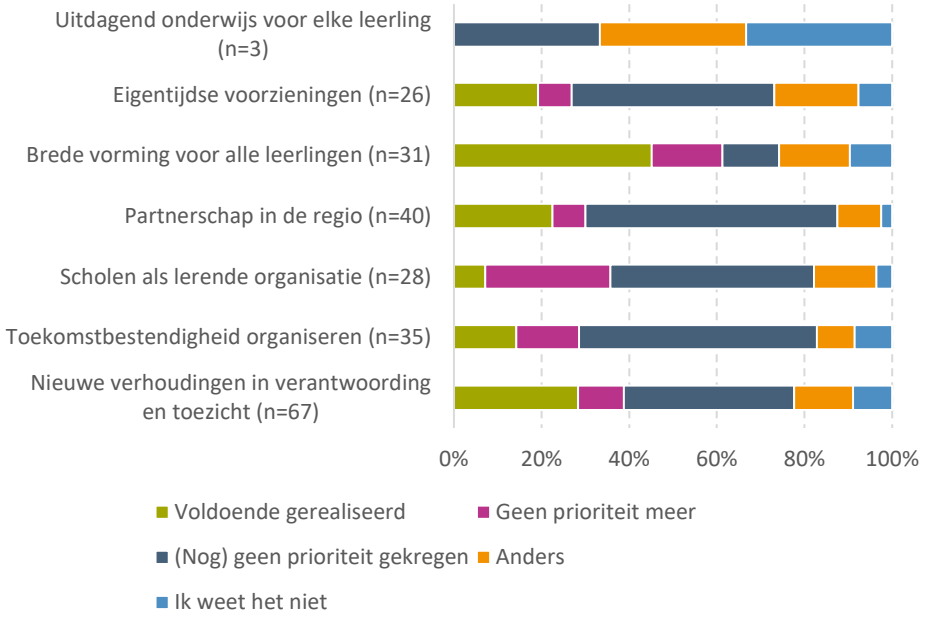

Een deel van de schoolleiders heeft bij deze vraag 'Anders' aangekruist. Onder 'Anders' zeggen schoolleiders naar verhouding vaak dat er in de nabije toekomst aan de ambitie wordt gewerkt of dat de ambitie op bestuursniveau is opgepakt.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Gevolgen van de COVID-19-maatregelen op beleidsvorming

Volgens bestuurders en schoolleiders in po en vo

4

4 Gevolgen van de COVID-19-maatregelen

De maatregelen om verspreiding van COVID-19 tegen te gaan hebben ook in het onderwijs een enorme impact gehad. Wellicht hebben de maatregelen ook gevolgen gehad voor het onderwijsbeleid binnen het bestuur of binnen de school. In zowel de vragenlijsten voor bestuurders als de vragenlijsten voor schoolleiders hebben we de respondenten daarom enkele stellingen over dit onderwerp voorgelegd. De vragen zijn vóór de zomervakantie aan de besturen en schoolleiders voorgelegd, dus vóór de toename van het aantal besmettingen in september 2020.

De bevindingen presenteren we in de volgende twee paragrafen. We beginnen met de reactie van de bestuurders. In bijlage 2 vindt u de tabellen met de percentages die horen bij de figuren in dit hoofdstuk.

4.1 Gevolgen volgens bestuurders

Iets meer dan een kwart van de bestuurders meent dat de beleidsontwikkeling heeft stilgelegen door de maatregelen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. Een veel groter deel, namelijk de helft, van de bestuurders meent dat dat niet het geval is (figuur 4.1).

Figuur 4.1 Door de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 heeft de beleidsontwikkeling stil gelegen

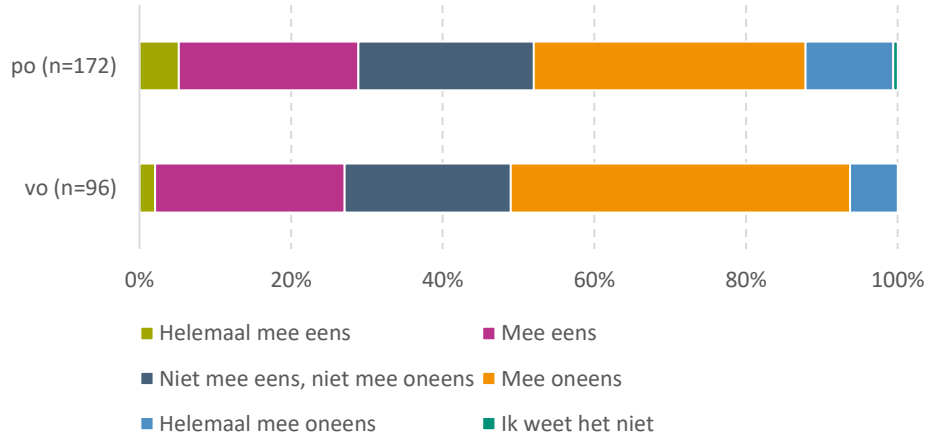

Veel bestuurders menen dat het bestuur staand beleid heeft kunnen implementeren ondanks de maatregelen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan: dat geldt voor 58 procent van de po-besturen en 47 procent van de vo-besturen (figuur 4.2).

Figuur 4.2 Ondanks de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 hebben we staand beleid kunnen implementeren

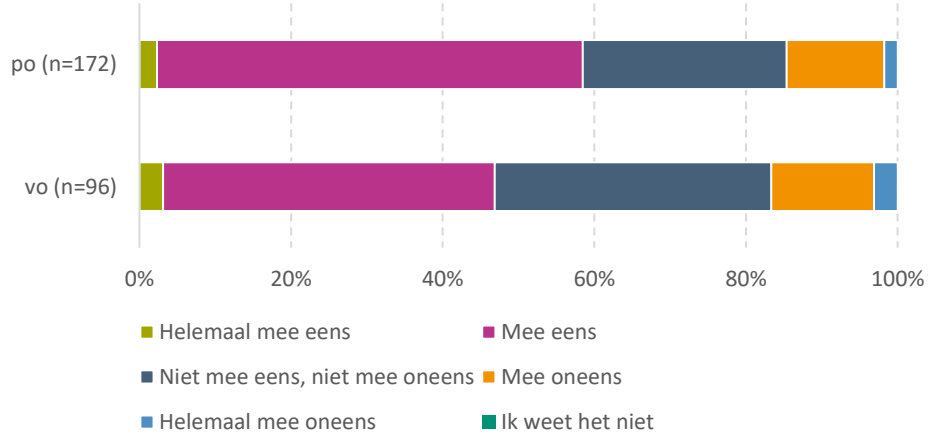

Veertig procent van de po-bestuurders zegt dat de maatregelen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan geleid hebben geleid tot aanpassing van de beleidsprioriteiten. Een even groot deel van de po-bestuurders denkt dat dat niet het geval is. In het vo is het beeld anders: meer dan de helft van de vo-bestuurders zegt dat de beleidsprioriteiten zijn aangepast, terwijl minder dan een kwart meent dat dat niet het geval is (figuur 4.3).

Figuur 4.3 De gevolgen van de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 hebben geleid tot aanpassing van onze beleidsprioriteiten

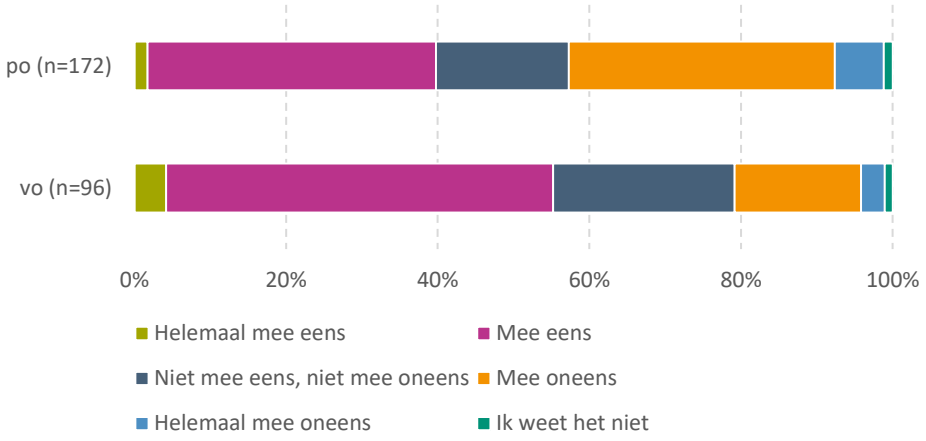

In tabel 4.1 presenteren we de terreinen waarop de besturen nieuwe prioriteiten hebben gelegd. Onderwijs op afstand en digitalisering zijn prioriteiten die po en vo met elkaar delen. Binnen het vo speelt het geschikt maken voor onderwijs op anderhalve meter sterker dan in het po.

Tabel 4.1 Terreinen waarop bestuur nieuwe beleidsprioriteiten heeft gelegd

	po (n=68)	vo (n=53)
Onderwijs op afstand	91%	98%
Digitalisering	77%	83%
Geschikt maken voor onderwijs op anderhalve meter	55%	89%
Leerlingen in kwetsbare positie	68%	64%
Opvang op school	61%	53%
Personeel uit risicogroepen	55%	51%
Leerlingen met behoefte aan aanvullende zorg	57%	45%
Schoolverzuim	20%	11%
Anders*	7%	0%

* Onder de antwoordcategorie 'Anders' noemen bestuurders bijvoorbeeld de invulling van de ruimte voor de professional, de benutting van onderwijstijd en het stimuleren van de zelfstandigheid van leerlingen.

Gemiddeld noemen deze bestuurders ongeveer vijf nieuwe terreinen.

4.2 Gevolgen volgens schoolleiders

Schoolleiders in het po menen vaker dan hun collega's in het vo dat de beleidsontwikkeling heeft stilgelegen door de maatregelen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. Bijna veertig procent is die mening toegedaan. Een even groot deel van de schoolleiders in het po vindt dat dit niet het geval is. In het vo zijn de schoolleiders die het niet eens zijn met de stelling in de meerderheid: bijna de helft vindt dat de beleidsontwikkeling niet heeft stilgelegen door de maatregelen, waar iets meer dan dertig procent vindt dat dat wel zo is (figuur 4.4).

Figuur 4.4 Door de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 heeft de beleidsontwikkeling stil gelegen

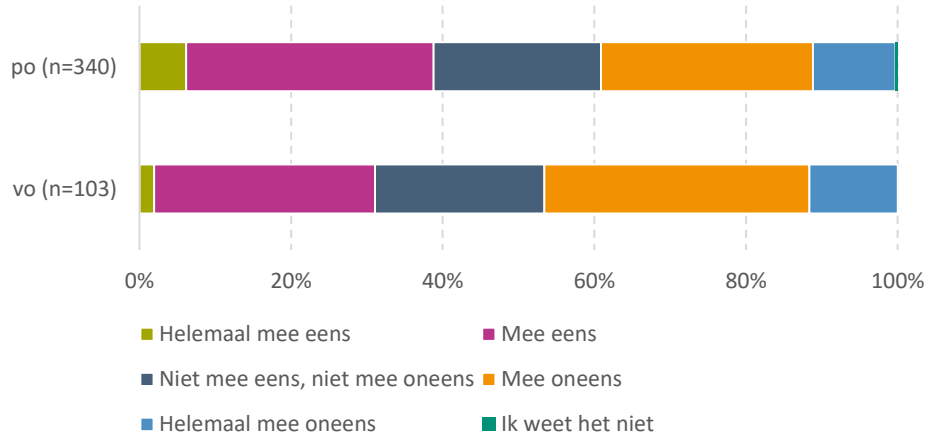

Bijna de helft van de schoolleiders vindt dat ze staand beleid hebben kunnen implementeren ondanks de maatregelen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. In het vo neemt een grote groep schoolleiders (iets meer dan 40%) bij deze stelling een neutrale positie in (figuur 4.5).

Figuur 4.5 Ondanks de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 hebben we staand beleid kunnen implementeren

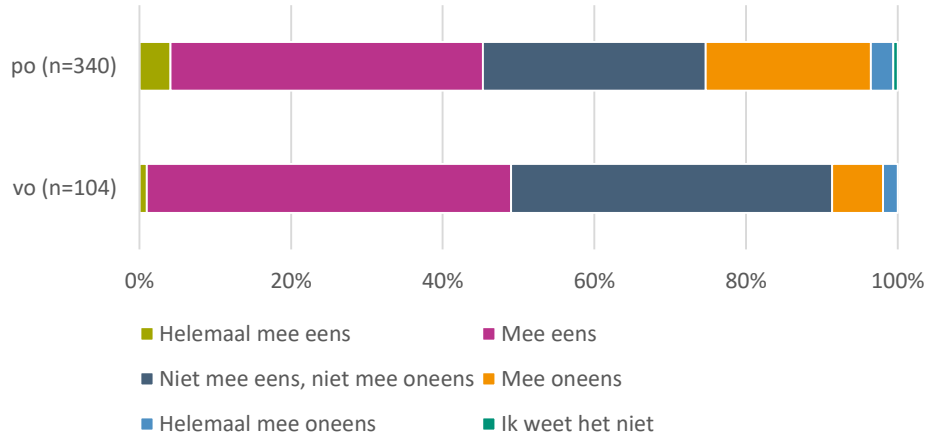

Meer dan de helft van de schoolleiders zegt dat de maatregelen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan hebben geleid tot aanpassing van de beleidsprioriteiten. Een kleiner deel van de schoolleiders denkt dat de maatregelen niet hebben geleid tot andere prioriteiten: in het po geldt dat voor 33 procent van de schoolleiders, in het vo voor 23 procent (figuur 4.6).

Figuur 4.6 De gevolgen van de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 hebben geleid tot aanpassing van onze beleidsprioriteiten

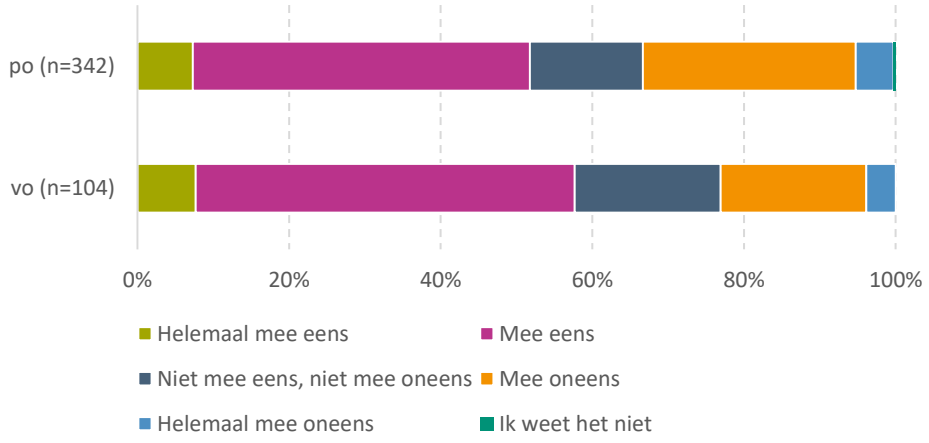

Schoolleiders zien hierbij min of meer dezelfde nieuwe prioriteiten als de bestuurders: onderwijs op afstand en digitalisering worden in zowel po als vo opnieuw het meest genoemd, geschikt maken voor onderwijs op anderhalve meter speelt ook volgens de schoolleiders vooral in het vo (tabel 4.2).

Tabel 4.2 Terreinen waarop school nieuwe beleidsprioriteiten heeft gelegd

	po (n=175)	vo (n=59)
Onderwijs op afstand	82%	97%
Digitalisering	73%	83%
Geschikt maken voor onderwijs op anderhalve meter	53%	86%
Leerlingen in kwetsbare positie	63%	64%
Leerlingen met behoefte aan aanvullende zorg	49%	53%
Opvang op school	47%	54%
Personeel uit risicogroepen	48%	53%
Schoolverzuim	18%	14%
Anders	9%	7%

* Onder de antwoordcategorie ‘Anders’ noemen schoolleiders bijvoorbeeld de planning, de personele bezetting en eigenaarschap van leerlingen.

Deze schoolleiders noemen gemiddeld vierenhalf nieuwe terreinen.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Conclusies

5

5 Conclusies

5.1 Conclusies Bestuursakkoord PO

Zowel bestuurders als schoolleiders in het po onderschrijven de ambities uit het Bestuursakkoord PO. Binnen een ruime meerderheid van besturen en scholen zijn ook ontwikkelingen ingezet die aansluiten bij de ambities uit het bestuursakkoord. Over de mate waarin de beleidsprioriteiten mede zijn bepaald door het bestuursakkoord zijn besturen en scholen minder stellig. Uit gesprekken met bestuurders krijgen we de indruk dat besturen de ambities meenemen in hun plannen of naderhand toetsen of ze de ambities uit het bestuursakkoord herkennen in hun plannen. Bestuurders vinden de ambities herkenbaar. Tijdens de interviews vragen sommige bestuurders zich dan ook af of ze zonder bestuursakkoord niet aan dezelfde ambities zouden hebben gewerkt. Bestuurders zien de gemeenschappelijke visie op het basisonderwijs die uit het Bestuursakkoord PO spreekt als een belangrijke verworvenheid.

Ongeveer de helft van de bestuurders meent dat het bestuursakkoord een geschikt instrument is om verbetering van de onderwijskwaliteit te stimuleren. Ongeveer een derde van hen neemt hier een neutrale positie in. Schoolleiders zijn op dit punt wat minder uitgesproken dan de bestuurders.

De top-3 van de thema's uit het Bestuursakkoord PO waarmee de besturen zich de afgelopen hebben bezig gehouden is:

- een planmatige cyclus van kwaliteitszorg op school- en bestuursniveau;
- inzet digitaal leermateriaal en ICT-vaardigheden leraren;
- passend aanbod voor alle leerlingen, waaronder toptalenten.

Zo'n 85 procent van de bestuurders zegt de afgelopen jaren binnen deze thema's beleid te hebben ontwikkeld of maatregelen te hebben genomen. De schoolleiders noemen veelal dezelfde thema's. De interesse voor digitalisering is mogelijk versterkt door de omschakeling naar thuisonderwijs in verband met COVID-19. De antwoorden die bestuurders en schoolleiders gaven op vragen over de invloed van de maatregelen rond COVID-19 op de beleidsprioriteiten die ze stellen, lijken daar ook op te wijzen.

Besturen en scholen werken vaak niet tegelijk aan alle thema's uit het Bestuursakkoord PO. Als ze niet bezig zijn met een thema kan dat zijn omdat de ambities binnen dat thema al voldoende zijn gerealiseerd of omdat het thema nog geen prioriteit heeft gekregen. Dat laatste geldt bijvoorbeeld voor 'Breed samengestelde teams' dat nog niet veel voet aan de grond lijkt te krijgen in het po.

Driekwart van de bestuurders vindt dat de aanvullende middelen die aan het Bestuursakkoord PO zijn gekoppeld het mogelijk maken om aan de ambities te werken. De middelen worden door de besturen ook daarvoor benut. Schoolleiders zijn het met deze stellingen minder vaak (helemaal) eens dan de bestuurders.

5.2 Conclusies Sectorakkoord VO

Ook in het voortgezet onderwijs onderschrijven bestuurders en schoolleiders in ruime meerderheid ambities uit het akkoord, in hun geval dus het Sectorakkoord VO. Binnen besturen en scholen in het vo zijn doorgaans ook ontwikkelingen ingezet die aansluiten bij de ambities uit het sectorakkoord. Dit betekent niet automatisch dat de beleidsprioriteiten mede zijn bepaald door het bestuursakkoord: besturen en scholen zijn daarover minder uitgesproken. In gesprekken met bestuurders horen we dat besturen soms de ambities in belangrijke mate volgen, maar dat ze vaker worden gebruikt om de 'eigen' ambities te toetsen of aan te vullen. Net als hun collega's in het po, vinden ze de ambities in het akkoord herkenbaar. Ze vinden het positief dat het Sectorakkoord VO een gezamenlijk ambitie voor het vo uitdraagt.

Meer dan de helft van de bestuurders vindt het Sectorakkoord VO een geschikt instrument om verbetering van de onderwijskwaliteit te stimuleren. Onder schoolleiders in het vo is bijna de helft het daarmee eens.

De top-3 van de ambities uit het Sectorakkoord VO waarmee de besturen in het vo zich de afgelopen jaren hebben beziggehouden is:

- uitdagend onderwijs voor elke leerling;
- scholen als lerende organisaties;
- eigentijdse voorzieningen.

Schoolleiders noemen in grote lijnen dezelfde ambities. Bestuurders en schoolleiders noemen bijna unaniem ‘Uitdagend onderwijs’ als ambitie waarbinnen ze recent beleid hebben ontwikkeld of maatregelen hebben genomen. Ambities die buiten deze top-3 vallen worden overigens ook veel genoemd. Uitzondering is ‘Nieuwe verhoudingen in verantwoording en toezicht) dat ‘slechts’ door een derde van de schoolleiders is genoemd. Mogelijk beschouwen ze deze ambitie meer als het werkterrein van het bestuur.

Als bestuurders en schoolleiders een ambitie niet noemen kan dat zijn om dat deze ambities al voldoende zijn gerealiseerd of dat het werken aan deze ambitie nog geen prioriteit heeft gekregen. Dat laatste geldt bijvoorbeeld voor ‘Toekomstbestendig organiseren’ en ‘Partnerschap in de regio’.

Bijna driekwart van de bestuurders en schoolleiders vindt dat de aanvullende middelen die aan het Sectorakkoord VO zijn gekoppeld het mogelijk maken om aan de ambities te werken. Ze benutten de middelen ook om aan de ambities te werken. De verschillen tussen bestuurders en schoolleiders zijn hierbij klein.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Dashboardgegevens Bestuursakkoord PO

6

6 Dashboardgegevens Bestuursakkoord PO

In het Dashboard Bestuursakkoord PO presenteert het ministerie per hoofddoel de doelstellingen die zijn afgesproken in het geactualiseerde Bestuursakkoord PO, vertaald in indicatoren met streefwaarden. Een deel van de informatie in het dashboard was afkomstig uit de monitor Bestuursakkoord. In de vragenlijsten voor bestuurders en schoolleiders in het po is daarom een aantal aanvullende vragen gesteld om in deze informatie te voorzien.

In dit hoofdstuk presenteren we de bevindingen. We beginnen met de bevindingen uit de vragenlijst voor bestuurders en gaan vervolgens in op de vragenlijst voor schoolleiders. Bij de analyses is, als de respons daartoe aanleiding gaf, een weging toegepast. Voor 2020 betrof dat een weging naar bestuursgrootte bij de analyse van de resultaten uit de vragenlijst voor bestuurders van po-besturen. Voor schoolleiders in het po was dit in 2020 niet nodig. In bijlage 2 vindt u de tabellen met de percentages die horen bij de figuren in dit hoofdstuk.

6.1 Bestuurders over enkele thema's binnen het Bestuursakkoord PO

Thema Kwaliteitszorg

In het Bestuursakkoord 2014-2020 is afgesproken dat besturen en scholen werken met een planmatige cyclus van kwaliteitszorg.

Tabel 6.1 Hoe vaak voeren de scholen binnen uw bestuur een zelfevaluatie uit?#

	Meting 2015 (n=212)	Meting 2016 (n=181)	Meting 2017 (n=194)	Meting 2018 (n=141)	Meting 2020 (n=169)
Eens per jaar of vaker	48%	51%	49%	50%	58%
Ongeveer eens per twee jaar	37%	32%	33%	35%	33%
Ongeveer eens per vijf jaar	9%	9%	10%	8%	5%
Minder vaak dan eens per vijf jaar*	0%	3%	0%	-	1%
Varieert zeer sterk over scholen	3%	4%	6%	3%	2%
Nooit	2%	1%	2%	5%	1%

\# In de jaren 2015 t/m 2017 is deze vraag anders geformuleerd, namelijk: "Hoe vaak voeren de scholen binnen uw bestuur een zelfevaluatie uit?"

* Deze antwoordcategorie is in 2018 niet gebruikt.

Tabel 6.2 Hoe vaak voert u als bestuur een zelfevaluatie uit?

	Meting 2015 (n=211)	Meting 2016 (n=181)	Meting 2017 (n=197)	Meting 2018 (n=141)	Meting 2020 (n=170)
Eens per jaar of vaker	48%	47%	44%	41%	38%
Ongeveer eens per twee jaar	31%	25%	32%	32%	38%
Ongeveer eens per vijf jaar	11%	12%	9%	9%	13%
Minder vaak dan eens per vijf jaar	3%	5%	3%	2%	2%
Varieert zeer sterk over scholen*	-	-	-	3%	5%
Nooit	7%	11%	12%	14%	4%

* Deze antwoordcategorie is in 2015, 2016 en 2017 niet gebruikt.

Tabel 6.3 Maakt u bij de zelfevaluatie van uw bestuur gebruik van de zelfevaluaties van de school/scholen?

	Meting 2016 (n=160)	Meting 2017 (n=174)	Meting 2018 (n=121)	Meting 2020 (n=163)
Ja	62%	66%	77%	74%
Nee	26%	26%	17%	16%
Ik weet het niet	12%	8%	7%	10%

Tabel 6.4 Wij zijn als bestuur in staat om uit de zelfevaluaties lessen te trekken en verbeteractiviteiten daarop te baseren

	Meting 2015 (n=195)	Meting 2016**	Meting 2017 (n=171)	Meting 2018 (n=133)	Meting 2020 (n=169)
Helemaal mee eens	13%	-	26%	25%	35%
Mee eens	72%	-	63%	59%	57%
Niet eens/niet oneens	11%	-	8%	9%	4%
Mee oneens	4%	-	1%	2%	1%
Helemaal mee oneens	0%	-	0%	2%	0%
Geen mening*	-	-	2%	4%	2%

* Deze antwoordcategorie is in 2015 niet gebruikt.
** Vraag is in 2016 niet voorgelegd.

Tabel 6.5 Wij voeren de verbeteractiviteiten op een planmatige manier uit

	Meting 2015 (n=195)	Meting 2016**	Meting 2017 (n=171)	Meting 2018 (n=135)	Meting 2020 (n=172)
Helemaal mee eens	11%	-	20%	17%	27%
Mee eens	59%	-	61%	58%	54%
Niet eens/niet oneens	26%	-	14%	20%	15%
Mee oneens	5%	-	3%	2%	0%
Helemaal mee oneens	0%	-	0%	2%	0%
Geen mening*	-	-	2%	1%	3%

* Deze antwoordcategorie is in 2015 niet gebruikt.
** Vraag is in 2016 niet voorgelegd.

Thema Beleid en kwaliteit

Bij de actualisatie van het Bestuursakkoord PO (juni 2018) hebben het ministerie van OCW en de PO-Raad het belang van goed strategisch personeelsbeleid onderstreept. Hiermee wordt bedoeld dat het personeelsbeleid (van aannamebeleid tot professionaliseringsactiviteiten, het versterken van duurzame inzetbaarheid en divers samengestelde teams) is afgestemd op de opgaven waar de school voor staat, en in verbinding staat met de cyclus van kwaliteitszorg en de financiële kaders waar de school mee te maken heeft.

In eerdere metingen is de vraag *In welke mate zijn het financieel management en het HRM-beleid van het bestuur afgestemd op het beleid dat het bestuur voert ten aanzien van de onderwijskwaliteit?* voorgelegd. In deze laatste meting zijn financieel management en HRM-beleid apart uitgevraagd.

Tabel 6.6 In welke mate is het financieel management afgestemd op het beleid dat uw bestuur voert ten aanzien van de onderwijskwaliteit? (n=173)

	Percentage
Niet	1%
Nauwelijks	2%
Deels	23%
Grotendeels	43%
Volledig	31%
Ik weet het niet	1%

Tabel 6.7 In welke mate is het HRM-beleid afgestemd op het beleid dat uw bestuur voert ten aanzien van de onderwijskwaliteit? (n=172)

	Percentage
Niet	0%
Nauwelijks	4%
Deels	27%
Grotendeels	46%
Volledig	24%
Ik weet het niet	1%

Figuur 4.1 In welke mate wordt in het personeelsbeleid rekening gehouden met de volgende vier thema's? (volgens de bestuurders)

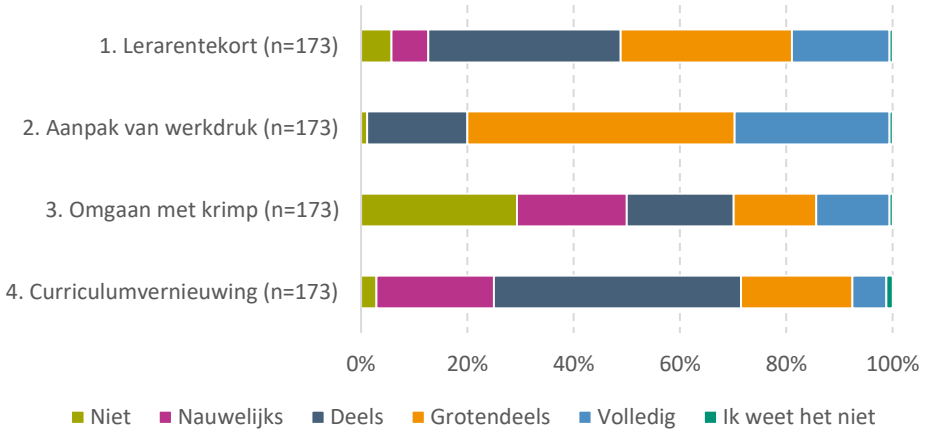

Tabel 6.8 In welke mate is het personeelsbeleid afgestemd op de cyclus van kwaliteitszorg?

	Meting 2018 (n=141)	Meting 2020 (n=173)
Niet	10%	1%
Nauwelijks	10%	10%
Deels	38%	39%
Grotendeels	27%	32%
Volledig	11%	15%
Weet ik niet	4%	3%

Thema Startende leraren

Tabel 6.9 Zijn er maatregelen genomen om startende leraren te bekwamen in hun algemeen didactische vaardigheden?

	Meting 2015 (n=214)	Meting 2016 (n=181)	Meting 2017 (n=197)	Meting 2018 (n=140)	Meting 2020 (n=173)
Ja	67%	75%	75%	88%	90%
Nee	19%	14%	9%	5%	4%
Ik weet het niet/niet van toepassing	14%	10%	16%	7%	6%*

* Bestuurders kozen hierbij vrijwel altijd voor Niet van toepassing.

Tabel 6.10 Zetten scholen binnen uw bestuur collega-leraren in als coach bij de begeleiding van startende leraren?

	Meting 2017 (n=147)	Meting 2018 (n=141)	Meting 2020 (n=171)
Ja	96%	86%	88%
Nee	4%	7%	4%
Ik weet het niet	0%	7%	1%
Anders*	-	-	6%

* Deze antwoordcategorie is in 2017 en 2018 niet gebruikt. In 2020 noemen bestuurders hierbij bijvoorbeeld coaches van binnen en buiten het bestuur.

Tabel 6.11 Worden collega-leraren die de starters coachen hiervoor gefaciliteerd in uren?

	Meting 2017 (n=141)	Meting 2018 (n=132)	Meting 2020 (n=149)
Ja	81%	74%	85%
Nee	15%	16%	9%
Ik weet het niet	4%	10%	6%

Tabel 6.12 Bij de begeleiding van startende leerkrachten kan gedacht worden aan meerdere categorieën van begeleiding. Welke categorieën worden er binnen uw bestuur standaard aangeboden aan startende leraren?

	Meting 2016 (n=136)	Meting 2017 (n=147)	Meting 2018 (n=133)	Meting 2020 (n=173)
Coachingsactiviteiten	92%	89%	89%	88%
Kennisactiviteiten	50%	38%	51%	46%
Peeractiviteiten	44%	47%	53%	55%
Zelfreflectie	40%	37%	41%	45%
Geen van de bovenstaande*	-	-	-	7%

\# De vraagstelling is in 2018 aangepast t.o.v. voorgaande jaren, toen was het namelijk: "Welke vormen van begeleiding worden binnen uw bestuur standaard aangeboden aan startende leraren?"

* Deze antwoordcategorie is in 2016, 2017 en 2018 niet gebruikt.

Tabel 6.13 Welke categorieën worden er binnen uw bestuur het meest toegepast?

	Meting 2016 (n=133)	Meting 2017 (n=147)	Meting 2018 (n=128)	Meting 2020 (n=133)
Coachingsactiviteiten	68%	64%	73%	72%
Kennisactiviteiten	13%	20%	16%	5%
Peeractiviteiten	5%	5%	3%	18%
Zelfreflectie	14%	11%	8%	5%

Thema Bewegingsonderwijs

Tabel 6.14 Heeft u plannen om op de school/scholen binnen uw bestuur de komende jaren meer bewegingsonderwijs te gaan geven?

	Meting 2015 (n=214)	Meting 2016 (n=181)	Meting 2017 (n=197)	Meting 2018 (n=141)	Meting 2020 (n=169)
Ja, we hebben daarvoor concrete plannen	9%	10%	10%	16%	12%
Ja, maar de plannen zijn nog niet uitgewerkt	17%	18%	18%	13%	22%
Nee, we hebben daar nog niet over nagedacht	34%	26%	31%	20%	19%
Nee, we hebben geen plannen in die richting	39%	47%	41%	51%	47%

Tabel 6.15 Wat zijn de belangrijkste redenen om niet meer bewegingsonderwijs te gaan geven?#

	Meting 2015 (n=84)	Meting 2016 (n=82)	Meting 2017 (n=81)	Meting 2018 (n=101)	Meting 2020 (n=114)
Het huidige aanbod is voldoende	73%	70%	69%	57%	67%
Er is geen tijd in het programma om meer uren te geven	49%	42%	54%	56%	56%
Er zijn onvoldoende gymlokalen	20%	22%	27%	30%	32%
We hebben onvoldoende gekwalificeerde leraren	12%	9%	12%	20%	18%
Er zijn onvoldoende middelen	14%	21%	28%	23%	7%
De afstand tot het gymlokaal*	-	-	14%	21%	23%
Een groot deel van de leerlingen doet privé aan sport*	-	-	25%	21%	22%
Het grote naschoolse aanbod aan beweging*	-	-	15%	11%	8%
Anders**	26%	9%	11%	9%	7%

* Deze antwoordcategorieën zijn 2015 en 2016 niet voorgelegd.
** In 2020 noemen bestuurders onder anders namelijk bijvoorbeeld dat ze er niet over hebben nagedacht of dat het van school tot school verschilt.

6.2 Schoolleiders over enkele thema's binnen het Bestuursakkoord PO

Thema Kwaliteitszorg

In het Bestuursakkoord 2014-2020 is afgesproken dat besturen en scholen werken met een planmatige cyclus van kwaliteitszorg.

Tabel 6.16 U heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van uw leerlingenpopulatie

	Meting 2016 (n=314)	Meting 2017 (n=376)	Meting 2018 (n=326)	Meting 2020 (n=342)
Niet van toepassing	0%	0%	0%	0%
Enigszins van toepassing	3%	5%	5%	3%
Grotendeels van toepassing	47%	47%	43%	44%
Volledig van toepassing	51%	49%	52%	52%

Tabel 6.17 U evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen

	Meting 2016 (n=310)	Meting 2017 (n=373)	Meting 2018 (n=326)	Meting 2020 (n=339)
Niet van toepassing	0%	0%	0%	0%
Enigszins van toepassing	0%	2%	0%	1%
Grotendeels van toepassing	8%	8%	9%	9%
Volledig van toepassing	92%	90%	91%	90%

Tabel 6.18 U evalueert jaarlijks het onderwijsleerproces

	Meting 2016 (n=300)	Meting 2017 (n=369)	Meting 2018 (n=326)	Meting 2020 (n=342)
Niet van toepassing	0%	0%	0%	0%
Enigszins van toepassing	4%	5%	3%	2%
Grotendeels van toepassing	26%	29%	22%	31%
Volledig van toepassing	70%	66%	75%	67%

Tabel 6.19 U trekt lessen uit de evaluatie en baseert uw verbeteracties hierop

	Meting 2016 (n=314)	Meting 2017 (n=373)	Meting 2018 (n=326)	Meting 2020 (n=341)
Niet van toepassing	0%	0%	0%	0%
Enigszins van toepassing	3%	4%	3%	2%
Grotendeels van toepassing	24%	28%	24%	27%
Volledig van toepassing	73%	69%	72%	71%

Tabel 6.20 U gaat voor de verbeteracties op zoek naar kennis en onderzoek over 'wat wel werkt' en 'wat niet werkt' (evidence informed handelen)

	Meting 2016 (n=311)	Meting 2017 (n=376)	Meting 2018 (n=376)	Meting 2020 (n=341)
Niet van toepassing	2%	1%	0%	1%
Enigszins van toepassing	7%	12%	10%	11%
Grotendeels van toepassing	41%	41%	39%	45%
Volledig van toepassing	50%	46%	50%	43%

Tabel 6.21 Welke bron(nen) gebruikt u om kennis te verzamelen over wat wel en wat niet werkt?#

	Meting 2016 (n=310)	Meting 2017 (n=371)	Meting 2018 (n=329)	Meting 2020 (n=342)
Andere scholen binnen het eigen bestuur	87%	85%	85%	89%
De Inspectie	58%	49%	53%	58%
Andere scholen buiten het eigen bestuur	50%	53%	58%	52%
Onderwijsadviesbureau	54%	44%	53%	45%
Hogeschool	25%	30%	28%	29%
School aan Zet	60%	41%	33%	27%
Universiteit	18%	13%	12%	13%
NRO Kennisportal Onderwijs	4%	2%	3%	11%
Vakliteratuur*	-	86%	87%	88%
SLO*	-	58%	66%	65%
(Kennisgroepen) PO-Raad*	-	25%	27%	30%
Kennisnet*	-	30%	35%	29%
Kennisrotonde*	-	1%	3%	10%
Werkplaatsen onderwijsonder-zoek*	-	5%	6%	8%
Anders**	24%	13%	16%	15%*

* Deze antwoordcategorieën zijn in 2016 niet voorgelegd.

** In 2020 noemden schoolleiders hier een breed scala aan netwerken.

Thema Beleid en kwaliteit

Bij de actualisatie van het Bestuursakkoord PO (juni 2018) hebben het ministerie van OCW en de PO-Raad het belang van goed strategisch personeelsbeleid onderstreept. Hiermee wordt bedoeld dat het personeelsbeleid (van aannamebeleid tot professionaliseringsactiviteiten, het versterken van duurzame inzetbaarheid en divers samengestelde teams) is afgestemd op de opgaven waar de school voor staat, en in verbinding staat met de cyclus van kwaliteitszorg en de financiële kaders waar de school mee te maken heeft.

In eerdere metingen is de vraag *In welke mate zijn het financieel management en het HRM-beleid van het bestuur afgestemd op het beleid dat het bestuur voert ten aanzien van de onderwijskwaliteit?* voorgelegd. In deze laatste meting zijn financieel management en HRM-beleid apart uitgevraagd.

Tabel 6.22 In welke mate is het financieel management afgestemd op het beleid dat uw school voert ten aanzien van de onderwijskwaliteit? (n=341)

	Percentage
Niet	2%
Nauwelijks	4%
Deels	23%
Grotendeels	51%
Volledig	18%
Ik weet het niet	2%

Tabel 6.23 In welke mate is het HRM-beleid afgestemd op het beleid dat uw school voert ten aanzien van de onderwijskwaliteit? (n=341)

	Percentage
Niet	2%
Nauwelijks	5%
Deels	30%
Grotendeels	46%
Volledig	17%
Ik weet het niet	1%

Figuur 4.2 In welke mate wordt in het personeelsbeleid rekening gehouden met de volgende vier thema's (volgens de schoolleiders)

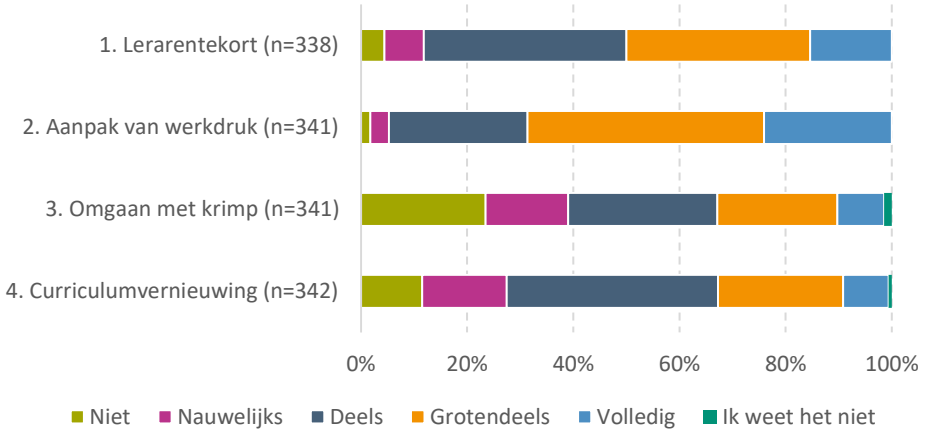

Tabel 6.24 In welke mate is het personeelsbeleid afgestemd op de cyclus van kwaliteitszorg?

	Meting 2018 (n=325)	Meting 2020 (n=342)
Niet	4%	4%
Nauwelijks	12%	10%
Deels	29%	31%
Grotendeels	42%	38%
Volledig	10%	15%
Weet ik niet	4%	2%

Thema Startende leraren

Tabel 6.25 Zijn er maatregelen genomen om startende leraren te bekwamen in hun algemeen didactische vaardigheden?

	Meting 2015 (n=351)	Meting 2016 (n=315)	Meting 2017 (n=376)	Meting 2018 (n=323)	Meting 2020 (n=339)
Ja	62%	70%	81%	89%	95%
Nee	7%	13%	9%	7%	2%
Ik weet het niet/niet van toepassing	32%	17%	10%	5%	4%*

* Deze schoolleiders kozen hierbij vrijwel altijd voor Niet van toepassing.

Tabel 6.26 Zet uw school collega-leraren in als coach bij de begeleiding van startende leraren?

	Meting 2017 (n=307)	Meting 2018 (n=324)	Meting 2020 (n=337)
Ja	87%	81%	89%
Nee	12%	13%	4%
Ik weet het niet	0%	6%	0%
Anders*	-	-	7%

* Deze antwoordcategorie is in 2017 en 2018 niet gebruikt. In deze meting (2020) werden met name externe coaches (van binnen of buiten bestuur) genoemd.

Tabel 6.27 Worden collega-leraren die de starters coachen hiervoor gefaciliteerd in uren?

	Meting 2017 (n=267)	Meting 2018 (n=282)	Meting 2020 (n=297)
Ja	64%	73%	86%
Nee	34%	17%	14%
Ik weet het niet	2%	10%	0%

Tabel 6.28 Worden of zijn deze collega-leraren getraind om hun rol als coach te vervullen?

	Meting 2017 (n=267)	Meting 2018 (n=280)	Meting 2020 (n=298)
Ja	53%	59%	68%
Nee	44%	29%	31%
Ik weet het niet	3%	12%	1%

Tabel 6.29 Bij de begeleiding van startende leerkrachten kan gedacht worden aan meerdere categorieën van begeleiding. Welke categorieën worden er op uw school standaard aangeboden aan startende leraren?

	Meting 2016 (n=221)	Meting 2017 (n=307)	Meting 2018 (n=298)	Meting 2020 (n=341)
Coachingsactiviteiten	94%	86%	83%	87%
Peeractiviteiten	44%	51%	63%	70%
Kennisactiviteiten	24%	29%	47%	51%
Zelfreflectie	31%	31%	35%	43%
Geen van de bovenstaande*	-	-	-	5%

\# De vraagstelling is in 2018 aangepast t.o.v. voorgaande jaren, toen was het namelijk: “Welke vormen van begeleiding worden binnen uw bestuur standaard aangeboden aan startende leraren?”

* Deze antwoordcategorie is in 2016, 2017 en 2018 niet gebruikt.

Tabel 6.30 Welke categorieën worden er op uw school het meest toegepast?

	Meting 2016 (n=221)	Meting 2017 (n=307)	Meting 2018 (n=289)	Meting 2020 (n=133)
Coachingsactiviteiten	81%	71%	54%	61%
Peeractiviteiten	8%	15%	11%	25%
Zelfreflectie	9%	9%	22%	7%
Kennisactiviteiten	2%	5%	12%	7%

Thema Bewegingsonderwijs

De meeste schoolleiders stellen dat op hun school twee lesuren bewegingsonderwijs (n=168, 57%) wordt gegeven, gevolgd door één lesuur bewegingsonderwijs (n=82, 28%). Het percentage scholen dat in 2018 twee of meer lesuren bewegingsonderwijs per week aanbiedt, ligt op 64 procent, 36 procent geeft minder dan twee uur bewegingsonderwijs. Gemiddeld geven scholen 1,7 lesuren bewegingsonderwijs per week per groep.[8] Aangezien de lesuren van scholen kunnen verschillen is ook naar het gemiddeld aantal minuten bewegingsonderwijs per week per groep gevraagd. De meeste scholen geven 90 minuten bewegingsonderwijs (n=146, 47%). Het percentage scholen dat meer dan 90 minuten bewegingsonderwijs per week aanbiedt, bedraagt 15 procent, en 38 procent geeft minder dan 90 minuten bewegingsonderwijs.

In 2020 wordt gemiddeld 86 procent van de lessen bewegingsonderwijs bevoegd gegeven (in de meting van 2018 was dat 79%, in 2017 85% en in 2016 90%). Bijna twee derde (64%) van de scholen zegt dat 100 procent van de lessen bewegingsonderwijs bevoegd wordt gegeven (in 2018 was dit 55%).

Wellicht spelen maatregelen ter voorkoming van besmettingen met COVID-19 een rol in het aantal lesuren dat de school bewegingsonderwijs biedt.

Tabel 6.31 Is het aantal lesuren na de schoolopening gelijk gebleven?

	Meting 2020 (n=342)
Ja, het aantal uren dat we bewegingsonderwijs bieden is (min of meer) gelijk gebleven	59%
Nee, het aantal uren dat we bewegingsonderwijs bieden is minder geworden	39%
Nee, het aantal uren dat we bewegingsonderwijs bieden is juist toegenomen	2%

Tabel 6.32 Heeft u plannen om in de komende jaren meer bewegingsonderwijs te gaan geven?

	Meting 2015 (n=351)	Meting 2016 (n=315)	Meting 2017 (n=376)	Meting 2018 (n=325)	Meting 2020 (n=340)
Ja, we hebben daarvoor concrete plannen	2%	3%	6%	7%	10%
Ja, maar de plannen zijn nog niet uitgewerkt	15%	17%	16%	17%	14%
Nee, we hebben daar nog niet over nagedacht	36%	34%	27%	25%	20%
Nee, we hebben geen plannen in die richting	47%	46%	51%	52%	56%

Aan de schoolleiders die de bovenstaande vraag met nee hebben beantwoord, is gevraagd naar de reden(en) daarvoor.

[8] Bij de berekening zijn enkele hoge waarden niet meegerekend.

Tabel 6.33 Wat zijn de belangrijkste redenen om niet meer bewegingsonderwijs te gaan geven?#

	Meting 2015 (n=163)	Meting 2016 (n=250)	Meting 2017 (n=190)	Meting 2018 (n=248)	Meting 2020 (n=258)
Het huidige aanbod is voldoende	60%	48%	61%	59%	55%
Er is geen tijd in het programma om meer uren te geven	55%	66%	53%	58%	55%
Er zijn onvoldoende gymlokalen	17%	15%	14%	22%	26%
Er zijn onvoldoende middelen	10%	23%	25%	21%	24%
We hebben onvoldoende gekwalificeerde leraren	13%	7%	8%	10%	10%
De afstand tot het gymlokaal*	-	-	20%	15%	15%
Het grote naschoolse aanbod aan beweging*	-	-	15%	10%	12%
Een groot deel van de leerlingen doet privé aan sport**	-	-	-	22%	21%
Anders**	22%	12%	9%	9%	10%

* Deze antwoordcategorieën zijn 2015 en 2016 niet voorgelegd.
** Deze antwoordcategorieën zijn 2015, 2016 en 2017 niet voorgelegd.
*** In 2020 noemen scholen onder andere redenen onder meer dat ze andere prioritieten leggen of beweging verbinden met andere vakken.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Bijlage 1

Respons en representativiteit

Bijlage 1

Besturen po, po en vo en vo

Hieronder presenteren we de functies van de bestuurders die de vragenlijsten hebben ingevuld.

	Bestuur met alleen po-scholen (n=164)	Bestuur met po en vo-scholen (n=10)*	Bestuur met alleen vo-scholen (n=87)
Voorzitter van het College van Bestuur	60%	78%	66%
Lid van het College van Bestuur	9%	-	6%
Bovenschools directeur	10%	-	2%
Lid van de bovenschoolse directie	1%	-	
Staffunctie	3%	22%	8%
Anders**	17%	-	18%

* Een van deze respondenten heeft geen functie aangevinkt.
** Onder 'Anders' noemen de bestuurders hoofdzakelijk de functie directeur-bestuurder of rector-bestuurder.

Po-besturen

Aantal scholen onder bestuur#

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Eenpitter	330	38%	36	22%
2 tot 7 scholen onder bestuur	231	26%	42	26%
8 of meer scholen onder bestuur	318	36%	86	52%
Totaal	879		164	

\# Verschil tussen populatie en respons zijn significant. Bij de analyse van de vragenlijst hebben we daarom een weging toegepast.

Regio

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Noord	83	9%	11	7%
Oost	243	28%	40	24%
West	381	43%	69	42%
Zuid	172	20%	44	27%
Totaal	879		164	

Denominatie

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Openbaar	115	14%	22	15%
RK	126	16%	29	19%
PC	248	31%	43	29%
Algemeen bijzonder	138	17%	15	10%
Overig	182	22%	41	27%
Totaal*	809		150	

* Van een deel van de besturen weten we niet tot welke denominatie het bestuur hoort.

Besturen met zowel po- als vo-scholen onder bestuur

Aantal scholen onder bestuur

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Eenpitters	-	-		
2 tot 7 scholen onder bestuur	17	30%	2	20%
8 of meer scholen onder bestuur	39	70%	8	80%
Totaal	56		10	

Regio

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Noord	5	9%	0	0%
Oost	12	21%	3	30%
West	32	57%	6	60%
Zuid	7	13%	1	10%
Totaal	56		10	

Denominatie

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Openbaar	12	22%	2	22%
RK	8	15%	1	11%
PC	13	24%	2	22%
Algemeen bijzonder	9	17%	1	11%
Overig	12	22%	3	33%
Totaal*	54		9	

* Van een deel van de besturen weten we niet tot welke denominatie het bestuur hoort.

Vo-besturen

Aantal scholen onder bestuur

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Eenpitter	78	32%	27	31%
2 tot 7 scholen onder bestuur	136	56%	46	53%
8 of meer scholen onder bestuur	31	13%	14	16%
Totaal	245		87	

Regio

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Noord	38	16%	15	17%
Oost	50	20%	16	18%
West	119	49%	40	46%
Zuid	38	16%	16	18%
Totaal	245		87	

Denominatie

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Openbaar	62	26%	18	21%
RK	33	14%	15	17%
PC	48	20%	14	16%
Algemeen bijzonder	51	21%	19	22%
Overig	49	20%	20	23%
Totaal*	243		86	

* Van een deel van de besturen weten we niet tot welke denominatie het bestuur hoort.

Schoolleiders po en vo

Hieronder presenteren we de functies van de schoolleiders die de vragenlijsten hebben ingevuld.

	Schoolleider po (n=340)	Schoolleider vo (n=102)
Directeur	86%	65%
Locatieleider	2%	5%
Meerschools directeur	9%	3%
Adjunctdirecteur/conrector	0%	7%
Afdelingsleider	0%	3%
Beleidsmedewerker/staflid	0%	1%
Anders*	1%	17%

* Onder 'Anders' noemen de schoolleiders (vo) voornamelijk de functie rector-bestuurder.

Schoolleiders po

Aantal leerlingen

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Minder dan 150 leerlingen	2179	35%	108	32%
150 tot 250 leerlingen	2059	33%	106	31%
250 of meer leerlingen	2034	32%	128	37%
Totaal	6272		342	

Regio

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Noord	906	14%	46	13%
Oost	1548	25%	81	24%
West	2448	39%	144	42%
Zuid	1370	22%	71	21%
Totaal	6272		342	

Denominatie

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Openbaar	1981	32%	89	26%
RK	1907	30%	114	33%
PC	1571	25%	96	28%
Algemeen bijzonder	339	5%	19	6%
Overig	473	8%	24	7%
Totaal	6271		342	

Schoolleiders vo

Aantal leerlingen

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Minder dan 500 leerlingen	161	27%	26	25%
500 tot 1000 leerlingen	167	28%	24	23%
1000 of meer leerlingen	270	45%	54	52%
Totaal	598		104	

Regio

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Noord	60	10%	6	6%
Oost	120	20%	20	19%
West	288	48%	52	50%
Zuid	130	22%	26	25%
Totaal	598		104	

Denominatie

	Populatie		Respons	
	Aantal	Percentage	Aantal	percentage
Openbaar	171	29%	26	25%
RK	138	23%	29	28%
PC	107	18%	24	23%
Algemeen bijzonder	93	16%	12	12%
Overig	89	15%	13	13%
Totaal	598		104	

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Bijlage 2

Tabellen bij Hoofdstuk 2, Hoofdstuk 3, Hoofdstuk 4 en Hoofdstuk 5

Bijlage 2

Tabellen bij hoofdstuk 2

Bestuurders PO

Stellingen over het Bestuursakkoord PO (bestuurders) (cijfers bij figuur 2.1)

	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee oneens	Helemaal mee oneens	Ik weet het niet
We onderschrijven de ambities uit het Bestuursakkoord PO (n=172)	15%	63%	17%	2%	0%	3%
De ontwikkelingen die de afgelopen jaren zijn ingezet binnen (de scholen van) ons bestuur sluiten aan bij de ambities uit het Bestuursakkoord PO (n=172)	12%	65%	17%	1%	1%	3%
Binnen (de scholen van) ons bestuur is de keuze voor beleidsprioriteiten mede bepaald door het Bestuursakkoord PO (n=171)	4%	32%	40%	18%	4%	2%
Het merendeel van de ambities uit het Bestuursakkoord PO is inmiddels gerealiseerd binnen (de scholen van) ons bestuur (n=171)	4%	42%	38%	11%	1%	5%
Sectorakkoorden (als het Bestuursakkoord PO en het Sectorakkoord VO) zijn geschikte instrumenten om verbetering van de onderwijskwaliteit te stimuleren (n=171)	5%	46%	31%	10%	6%	2%
De aanvullende middelen (als de middelen uit de prestatiebox) die aan het Bestuursakkoord PO zijn gekoppeld, maken het mogelijk om te werken aan de ambities (n=172)	16%	58%	18%	2%	3%	3%
Binnen (de scholen van) ons bestuur zijn de aanvullende middelen benut om de ambities van het Bestuursakkoord PO te realiseren (n=172)	16%	54%	20%	4%	2%	3%

Status van het beleid binnen thema's bij besturen waarvan bestuurders het thema niet hebben aangevinkt (cijfers bij figuur 2.2)

	Voldoende gerealiseerd	Geen prioriteit meer	(Nog) geen prioriteit gekregen	Anders	Ik weet het niet
Inzet digitaal leermateriaal en ict-vaardigheden leraren (n=28)	29%	7%	52%	9%	2%
Passend aanbod voor alle leerlingen (n=27)	32%	0%	21%	38%	9%
Brede vorming voor alle leerlingen (n=79)	10%	8%	49%	26%	7%
Planmatige cyclus van kwaliteitszorg (n=25)	30%	27%	13%	23%	7%
Verbeteren kwaliteit bestuurlijk handelen (n=53)	25%	0%	36%	33%	5%
Verbeteren en gebruiken sturingsinformatie en verantwoordingsinstrumenten (n=68)	40%	6%	39%	10%	4%
Implementeren strategisch HRM-beleid (n=94)	27%	10%	46%	15%	3%
Versterken onderzoekende vaardigheden leraren en benutten hiervan (n=123)	11%	11%	55%	16%	7%
Breed samengestelde schoolteam (n=133)	9%	10%	59%	19%	4%
Kwaliteit schoolleiders (n=46)	61%	11%	12%	13%	4%
Meer bewegen van leerlingen onder schooltijd en stimuleren beweging (n=108)	36%	6%	41%	15%	2%
Benutten van kennis en onderzoek voor verbetering van het onderwijs (n=92)	11%	4%	66%	12%	7%

Schoolleiders PO

Stellingen over het Bestuursakkoord PO (schoolleiders) (cijfers bij figuur 2.3)

	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee oneens	Helemaal mee oneens	Ik weet het niet
We onderschrijven de ambities uit het Bestuursakkoord PO (n=342)	8%	66%	18%	1%	1%	6%
De ontwikkelingen die de afgelopen jaren zijn ingezet binnen onze school sluiten aan bij de ambities uit het Bestuursakkoord PO (n=340)	8%	67%	16%	1%	1%	6%
Binnen onze school is de keuze voor beleidsprioriteiten mede bepaald door het Bestuursakkoord PO (n=338)	1%	28%	41%	20%	4%	6%
Het merendeel van de ambities uit het Bestuursakkoord PO is inmiddels gerealiseerd binnen onze school (n=342)	2%	39%	38%	11%	1%	8%
Sectorakkoorden (als het Bestuursakkoord PO en het Sectorakkoord VO) zijn geschikte instrumenten om verbetering van de onderwijskwaliteit te stimuleren (n=339)	1%	37%	38%	13%	4%	8%
De aanvullende middelen (als de middelen uit de prestatiebox) die aan het Bestuursakkoord PO zijn gekoppeld, maken het mogelijk om te werken aan de ambities (n=340)	6%	52%	22%	11%	4%	6%
Binnen onze school zijn de aanvullende middelen benut om de ambities van het Bestuursakkoord PO te realiseren (n=340)	5%	42%	22%	17%	4%	11%

Status van het beleid binnen thema's bij scholen waarvan schoolleiders het thema niet hebben aangevinkt (cijfers bij figuur 2.4)

	Voldoende gerealiseerd	Geen prioriteit meer	(Nog) geen prioriteit gekregen	Anders	Ik weet het niet
Inzet digitaal leermateriaal en ict-vaardigheden leraren (n=65)	31%	23%	37%	9%	0%
Passend aanbod voor alle leerlingen (n=107)	26%	12%	41%	19%	2%
Brede vorming voor alle leerlingen (n=160)	8%	11%	67%	14%	0%
Planmatige cyclus van kwaliteitszorg (n=37)	65%	14%	11%	11%	0%
Verbeteren kwaliteit bestuurlijk handelen (n=147)	35%	11%	27%	17%	11%
Verbeteren en gebruiken sturingsinformatie en verantwoordingsinstrumenten (n=207)	25%	15%	32%	12%	16%
Implementeren strategisch HRM-beleid (n=214)	25%	11%	38%	16%	10%
Versterken onderzoekende vaardigheden leraren en benutten hiervan (n=197)	13%	8%	66%	11%	2%
Breed samengestelde schoolteam (n=281)	12%	5%	65%	13%	5%
Kwaliteit schoolleiders (n=111)	57%	8%	26%	8%	1%
Meer bewegen van leerlingen onder schooltijd en stimuleren beweging (n=175)	32%	8%	50%	9%	1%
Benutten van kennis en onderzoek voor verbetering van het onderwijs (n=177)	18%	9%	58%	10%	5%

Tabellen bij hoofdstuk 3

Bestuurders VO

Stellingen over het Sectorakkoord VO (bestuurders) (cijfers bij figuur 3.1)

	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee oneens	Helemaal mee oneens	Ik weet het niet
We onderschrijven de ambities uit het Sectorakkoord VO (n=96)	26%	69%	5%	0%	0%	0%
De ontwikkelingen die de afgelopen jaren zijn ingezet binnen (de scholen van) ons bestuur sluiten aan bij de ambities uit het Sectorakkoord VO (n=96)	23%	65%	13%	0%	0%	0%
Binnen (de scholen van) ons bestuur is de keuze voor beleidsprioriteiten mede bepaald door het Sectorakkoord VO (n=96)	6%	38%	41%	15%	1%	0%
Het merendeel van de ambities uit het Sectorakkoord VO is inmiddels gerealiseerd binnen (de scholen van) ons bestuur (n=95)	3%	45%	41%	11%	0%	0%
Sectorakkoorden (als het Bestuursakkoord PO en het Sectorakkoord VO) zijn geschikte instrumenten om verbetering van de onderwijskwaliteit te stimuleren (n=96)	8%	50%	27%	9%	3%	2%
De aanvullende middelen (als de middelen uit de prestatiebox) die aan het Sectorakkoord VO zijn gekoppeld, maken het mogelijk om te werken aan de ambities (n=96)	18%	56%	20%	4%	2%	0%
Binnen (de scholen van) ons bestuur zijn de aanvullende middelen benut om de ambities van het Sectorakkoord VO te realiseren (n=96)	17%	57%	19%	3%	0%	4%

Status van het beleid binnen ambities bij besturen waarvan bestuurders het thema niet hebben aangevinkt (cijfers bij figuur 3.2)

	Voldoende gerealiseerd	Geen prioriteit meer	(Nog) geen prioriteit gekregen	Anders	Ik weet het niet
Uitdagend onderwijs voor elke leerling (n=4)	25%	25%	25%	25%	0%
Eigentijdse voorzieningen (n=18)	39%	17%	33%	11%	0%
Brede vorming voor alle leerlingen (n=24)	33%	33%	25%	8%	0%
Partnerschap in de regio (n=24)	13%	17%	42%	25%	4%
Scholen als lerende organisatie (n=16)	38%	19%	38%	6%	0%
Toekomstbestendigheid organiseren (n=27)	22%	7%	56%	11%	4%
Nieuwe verhoudingen in verantwoording en toezicht (n=57)	51%	13%	31%	3%	3%

Schoolleiders VO

Stellingen over het Sectorakkoord VO (schoolleiders) (cijfers bij figuur 3.3)

	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee oneens	Helemaal mee oneens	Ik weet het niet
We onderschrijven de ambities uit het Sectorakkoord VO (n=104)	18%	71%	10%	1%	0%	0%
De ontwikkelingen die de afgelopen jaren zijn ingezet binnen onze school sluiten aan bij de ambities uit het Sectorakkoord VO (n=104)	15%	74%	8%	1%	0%	2%
Binnen onze school is de keuze voor beleidsprioriteiten mede bepaald door het Sectorakkoord VO (n=104)	6%	32%	46%	12%	1%	4%
Het merendeel van de ambities uit het Sectorakkoord VO is inmiddels gerealiseerd binnen onze school (n=103)	2%	35%	49%	12%	0%	3%
Sectorakkoorden (als het Bestuursakkoord PO en het Sectorakkoord VO) zijn geschikte instrumenten om verbetering van de onderwijskwaliteit te stimuleren (n=104)	5%	43%	37%	10%	3%	3%
De aanvullende middelen (als de middelen uit de prestatiebox) die aan het Sectorakkoord VO zijn gekoppeld, maken het mogelijk om te werken aan de ambities (n=104)	13%	58%	20%	5%	4%	0%
Binnen onze school zijn de aanvullende middelen benut om de ambities van het Sectorakkoord VO te realiseren (n=103)	11%	60%	19%	4%	1%	5%

Status van het beleid binnen ambities bij scholen waarvan schoolleiders het thema niet hebben aangevinkt (cijfers bij figuur 3.4)

	Voldoende gerealiseerd	Geen prioriteit meer	(Nog) geen prioriteit gekregen	Anders	Ik weet het niet
Uitdagend onderwijs voor elke leerling (n=4)	25%	25%	25%	25%	0%
Eigentijdse voorzieningen (n=18)	39%	17%	33%	11%	0%
Brede vorming voor alle leerlingen (n=24)	33%	33%	25%	8%	0%
Partnerschap in de regio (n=24)	13%	17%	42%	25%	4%
Scholen als lerende organisatie (n=16)	38%	19%	38%	6%	0%
Toekomstbestendigheid organiseren (n=27)	22%	7%	56%	11%	4%
Nieuwe verhoudingen in verantwoording en toezicht (n=57)	51%	13%	31%	3%	3%

Tabellen bij hoofdstuk 4

Bestuurders PO en VO

Door de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 heeft de beleidsontwikkeling stil gelegen (cijfers bij figuur 4.1)

	po (n=172)	vo (n=96)
Helemaal mee eens	5%	6%
Mee eens	24%	33%
Niet mee eens, niet mee oneens	23%	22%
Mee oneens	36%	28%
Helemaal mee oneens	12%	11%
Ik weet het niet	1%	0%

Ondanks de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 hebben we staand beleid kunnen implementeren (cijfers bij figuur 4.2)

	po (n=172)	vo (n=96)
Helemaal mee eens	2%	3%
Mee eens	56%	44%
Niet mee eens, niet mee oneens	27%	36%
Mee oneens	13%	14%
Helemaal mee oneens	2%	3%
Ik weet het niet	0%	0%

De gevolgen van de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 hebben geleid tot aanpassing van onze beleidsprioriteiten (cijfers bij figuur 4.3)

	po (n=172)	vo (n=96)
Helemaal mee eens	2%	4%
Mee eens	38%	51%
Niet mee eens, niet mee oneens	18%	24%
Mee oneens	35%	17%
Helemaal mee oneens	6%	3%
Ik weet het niet	1%	1%

Schoolleiders PO en VO

Door de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 heeft de beleidsontwikkeling stil gelegen (cijfers bij figuur 4.4)

	po (n=340)	vo (n=103)
Helemaal mee eens	6%	2%
Mee eens	33%	29%
Niet mee eens, niet mee oneens	22%	22%
Mee oneens	28%	35%
Helemaal mee oneens	11%	12%
Ik weet het niet	0%	0%

Ondanks de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 hebben we staand beleid kunnen implementeren (cijfers bij figuur 4.5)

	po (n=340)	vo (n=104)
Helemaal mee eens	4%	1%
Mee eens	41%	48%
Niet mee eens, niet mee oneens	29%	42%
Mee oneens	22%	7%
Helemaal mee oneens	3%	2%
Ik weet het niet	1%	0%

De gevolgen van de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 hebben geleid tot aanpassing van onze beleidsprioriteiten (cijfers bij figuur 4.6)

	po (n=342)	vo (n=104)
Helemaal mee eens	7%	8%
Mee eens	44%	50%
Niet mee eens, niet mee oneens	15%	19%
Mee oneens	28%	19%
Helemaal mee oneens	5%	4%
Ik weet het niet	0%	0%

Tabellen bij hoofdstuk 6

Bestuurders PO

In welke mate wordt in het personeelsbeleid rekening gehouden met de volgende vier thema's? (volgens de bestuurders) (cijfers bij figuur 6.1)

	Niet	Nauwe-lijks	Deels	Groten-deels	Volledig	Ik weet het niet
1. Lerarentekort (n=173)	6%	7%	36%	32%	18%	1%
2. Aanpak van werkdruk (n=173)	1%	0%	19%	50%	29%	1%
3. Omgaan met krimp (n=173)	29%	21%	20%	16%	14%	1%
4. Curriculumvernieuwing (n=173)	3%	22%	47%	21%	6%	1%

Schoolleiders PO

In welke mate wordt in het personeelsbeleid rekening gehouden met de volgende vier thema's? (volgens de schoolleiders) (cijfers bij figuur 6.2)

	Niet	Nauwe-lijks	Deels	Groten-deels	Volledig	Ik weet het niet
1. Lerarentekort (n=338)	4%	7%	38%	35%	15%	0%
2. Aanpak van werkdruk (n=341)	2%	4%	26%	45%	24%	0%
3. Omgaan met krimp (n=341)	23%	16%	28%	23%	9%	1%
4. Curriculumvernieuwing (n=342)	12%	16%	40%	24%	9%	1%

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Regioplan
Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
T +31(0)20 531 53 15
www.regioplan.nl